

Schoolplan

Nederlandse taal- en cultuurschool (NTC)
Stichting Nederlands Onderwijs Praag – 't Nopje

Primair Onderwijs
Voortgezet Onderwijs

2017 – 2021

augustus 2017

Brin
PO: 28HM
VO: 28VR

Stichting Nederlands Onderwijs Praag – 't Nopje
P.O. Box 49
160 41 Praha 6
Tsjechië

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	4
Hoofdstuk 1 De functie van het schoolplan	5
1.1 Doelen en functies van het schoolplan	5
1.2 De totstandkoming en status van het schoolplan	5
1.3 Gerelateerde documenten en bronnen	5
1.4 Evaluatie en bijstelling van het school plan	6
Hoofdstuk 2 Context en missie: de opdracht van NTC-leslocatie Praag	7
2.1 De school in haar specifieke situatie	7
2.2 Leerlingen- en ouderpopulatie en NTC Richtingen	7
2.3 Missie: waar we voor staan	8
2.4 Externe ontwikkelingen: wat er op ons af komt	8
2.5 Interne sterke/zwakte-analyse	8
2.6 Visie: de gewenste kwaliteit	8
2.7 Beleidsvoornemens	8
Hoofdstuk 3 Het onderwijsleerproces	9
3.1 Het onderwijsaanbod: doelen en methoden	9
3.1.1 Doelstelling en onderwijsplanning NTC Richting 1 en 2	9
3.1.2 Nederlandse Cultuur	12
3.2 Leertijd	12
3.3 Didactisch handelen en pedagogisch klimaat	13
3.3.1 Omgaan met verschillen	13
3.3.2 Interactief taalonderwijs	14
3.3.3 NTC en ICT	15
3.4 De zorg voor de leerling	16
3.4.1 Algemeen	16
3.4.2 Signalering	16
3.4.3 Diagnosticering	17
3.4.4 Speciale begeleiding	17
3.4.5 Evaluatie	17
3.4.6 Beleidsvoornemens	17
Hoofdstuk 4 Ondersteunende processen	18
4.1 Bestuurlijke organisatie	18
4.2 Financieel beleid	18
4.3 Huisvesting	18
4.4 Personeelsbeleid	18
4.5 Veiligheidsbeleid	19
4.6 Oudercontacten	19
4.7 Externe contacten: netwerkvorming	20
4.8 Beleidsvoornemens	20

Hoofdstuk 5	Integrale zorg voor kwaliteit	21
5.1	Bepaling van de kwaliteit (diagnose)	21
5.2	Formuleren van prioriteiten en doelen	21
5.3	Ontwikkelen van een verbeterplan	22
5.4	Uitvoeren en evalueren van een verbeterplan	22
5.5	Borgen van kwaliteit	22
Hoofdstuk 6	Samenvattende beleidsvoornemens voor de komende vier jaar	23
Bijlagen		
Bijlage 1	Eisen die wet-en regelgeving aan het schoolplan stelt	24
Bijlage 2	Relevante tekstdelen uit de Bekostigingsbeschikking van de Stichting NOB	26
Bijlage 3	Formulier “instemming met schoolplan”	27
Bijlage 4	Herziene kerndoelen basisonderwijs Nederlands	28
Bijlage 5	Overzicht tussendoelen beginnende geletterdheid	30
Bijlage 6	Overzicht tussendoelen gevorderde geletterdheid	32
Bijlage 7	Kerndoelen Cultuur	36
Bijlage 8	Intake en planning NTC-onderwijs	40
Bijlage 9	Onderwijskundig rapport	42
Bijlage 10	Handelingsplan	52

Voorwoord

Dit schoolplan is tot stand gekomen in nauw overleg met leerkrachten, ouders en schoolbestuur. Zij zijn bij het opstellen van het plan direct betrokken geweest. Het plan is ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur, het team van leerkrachten en ouders van de school. Zij hebben met het plan ingestemd.

In dit schoolplan is een aantal verbeterpunten vastgelegd. Ieder schooljaar zullen wij via de actuele schoolgids verslag doen hoe deze verbeterpunten zijn gerealiseerd.

Wij danken iedereen hartelijk die aan de totstandkoming van dit schoolplan heeft meegewerkt.

Stichting Nederlands Onderwijs Praag -'t Nopje

Anne-Marie Matthijsse
directeur onderwijs

Praag, augustus 2017

Hoofdstuk 1

De functie van het schoolplan

1.1. Doelen en functie van het schoolplan

- het borgen van kwaliteit: het vastleggen van gemaakte afspraken en werkwijzen, waardoor het huidige kwaliteitsniveau continuïteit verkrijgt en bij personele wisselingen aan anderen overgedragen kan worden;
- het sturen van kwaliteit: het bepalen van de verbeterdoelen, het bewaken en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijsleerproces en van de processen die daarbij ter ondersteuning en bekrachtiging van dienst zijn;
- het expliciteren van het beleid: het opstellen van een schoolplan maakt vanzelfsprekendheden expliciet; het gevolg daarvan is dat de dagelijkse gang van zaken meer gebaseerd wordt op bewuste keuzen en minder op toevallige gewoonten en rituelen;
- het verschaffen van inzicht in keuzes ten aanzien van de leerstof, de werkwijzen, methoden, ontwikkelingsmaterialen, planning van verbeteronderwerpen. Dit inzicht is van belang voor (nieuwe) leerkrachten, bestuursleden, ouders en inspectie. Door het beleid op schrift te stellen kan men elkaar erop aanspreken, schoolgids en schoolplan bevatten die informatie die nodig is voor een dialoog tussen school en omgeving over de kwaliteit van het onderwijs;
- het afleggen van wettelijke verantwoording aan de overheid (Stichting NOB, de Inspectie van het Onderwijs Buitenland).

1.2 De totstandkoming en status van het schoolplan

Het schoolplan is een beleidsdocument, dat een periode van vier jaar bestrijkt. Het is tot stand gekomen op basis van het raamschoolplan van de Stichting NOB en het Rapport Periodiek Kwaliteitsonderzoek Stichting Nederlands Onderwijs Praag –'t Nopje 29 en 30 november 2016. Bovendien heeft regelmatig overleg van het team van leerkrachten, de directeur onderwijs en het bestuur over gewenste of noodzakelijk verbeteringen bijgedragen.

Vervolgens is vastgesteld welke punten in het schoolplan moeten worden opgenomen. Naar aanleiding hiervan zijn per hoofdstuk door de directeur onderwijs tekstvoorstellen geschreven waarna de definitieve tekst in samenspraak met het team van leerkrachten, het bestuur en de oudergeleding tot stand is gekomen.

Het schoolplan heeft door deze aanpak een breed draagvlak gekregen en is formeel vastgesteld door het bestuur.

1.3 Gerelateerde documenten en bronnen

In het schoolplan zal een aantal malen worden verwezen naar reeds bestaande procedures, beleidsstukken en afspraken. Het gaat daarbij om:

- de jaarlijkse schoolgids;
- de school zelfevaluatie, ouderenquete;
- de groepsmappen van de leerkrachten.

Het belangrijkste verbindingspunt tussen schoolgids and schoolplan is het kwaliteitszorgsysteem van de leslocatie. Hierbij wordt zowel uitgegaan van door de wetgever gestelde doelen – kerndoelen bijvoorbeeld – als van door de school zelf vastgestelde missie en verbeterdoelen. Die verbeterdoelen vallen uiteen in twee categorieën:

- a verbeterdoelen op de middellange termijn, die in het vierjarig schoolplan zijn uitgezet. Dit schoolplan vormt als het ware de opslagplaats van te verbeteren onderwerpen;
- b de verbeterdoelen die in het komende schooljaar prioriteit krijgen en onder de kop ‘Doelen en resultaten van het onderwijs’ vermeld worden in de schoolgids. In de volgende schoolgids blik de school terug en geeft ouders informatie in hoeverre de in de vorige schoolgids gestelde verbeterdoelen ook inderdaad bereikt zijn.

1.4 Evaluatie en bijstelling van het schoolplan

Jaarlijks worden de verandering- en verbeteringsonderwerpen van het betreffende schooljaar geëvalueerd door directie, team en bestuur. In de jaarlijkse schoolgids is hierover rapportage te vinden. In het schooljaar 2020-2021 wordt het volledige schoolplan opnieuw geëvalueerd. Daarbij zullen alle geledingen – dus ook de ouders en de leerlingen – worden betrokken.

Hoofdstuk 2

Context en missie: de opdracht van NTC-leslocatie Praag

2.1. De school in haar specifieke situatie

Het onderwijs op de NTC-leslocatie wordt bepaald door het specifieke karakter ervan. Het is een deel van het totale basis- en voortgezet onderwijs dat de leerling wordt aangeboden. Voor de leerlingen die de NTC-leslocatie bezoeken, is door de ouders veelal bewust gekozen voor het Nederlands als moedertaal en voor Nederland en België als de landen waarmee speciale emotionele en culturele banden onderhouden worden. Het onderwijs heeft daarom een uiterst belangrijke taak als centrum van de Nederlandse taal en cultuur. Veel leerlingen zullen na verloop van tijd naar Nederland of België terugkeren om daar hun schoolloopbaan voort te zetten.

2.2 Leerlingen- en ouderpopulatie en NTC richtingen

Het NTC-onderwijs kenmerkt zich door een grote diversiteit in leeftijdsgroepen en taalniveaus. Daarom is het kunnen inschatten van de taalniveaus van leerlingen - en de daaraan verbonden onderwijsdoelstellingen - een noodzaak bij het plannen van het onderwijs. Tevens blijkt dat een dergelijke inschatting ook de ouders inzicht geeft in het taalniveau van het kind en de verwachtingen die zij kunnen hebben van het onderwijs. Het taalniveau van de leerling hangt samen met de taalsituatie waarin het zich bevindt. In de NTC-brochure *NTC-onderwijs, een leidraad voor leerkrachten* worden drie taalsituaties onderscheiden, die grotendeels in de NTC-praktijk zijn ontstaan. Naar aanleiding hiervan maken wij onderscheid tussen NTC Richting 1, 2 en 3.

NTC Richting 1

Is gericht op directe aansluiting bij onderwijs in Nederland en moet een terugkeer in het Nederlandse onderwijs faciliteren.

Binnen deze richting wordt toegewerkt naar de kerndoelen van de Nederlandse taal en de tussendoelen zoals geformuleerd voor de verschillende jaargroepen.

Bij deze leerlingen is Nederlands de dominante taal in de thuissituatie, daarnaast spreken zij de dagschooltaal en eventueel de taal van het land.

De woordenschat zal daarom variëren en het schriftelijk taalgebruik zal beïnvloed zijn door het onderwijs in de dagschooltaal.

NTC Richting 2

Doel is het zo goed mogelijk op peil houden van de Nederlandse taal, met het oog op eventuele terugkeer naar Nederland of België.

Bij deze leerlingen wordt doorgaans met één van de ouders Nederlands gesproken en de taal van de andere ouder valt vaak samen met de dagschooltaal. Deze taal zal de dominante taal zijn binnen het gezin. Kerndoelen en tussendoelen voor verschillende jaargroepen worden op een maximale afstand van twee jaar gevolgd. Deze leerlingen zullen thuis wel Nederlands spreken, maar over het algemeen zal in het gezin een andere taal dominant zijn. De nadruk in NTC-onderwijs zal in dit geval liggen op het bereiken van een zo hoog mogelijk niveau van de taalvaardigheid.

NTC Richting 3

Leerlingen in NTC Richting 3 spreken thuis weinig of geen Nederlands en beheersen de taal niet of nauwelijks. Zij leren Nederlands als vreemde taal vaak met het oog op het goed kunnen communiceren met familieleden in Nederland of Vlaanderen. De achterstand op leeftijdsgenoten in Nederland is meer dan twee jaar.

Op dit moment wordt onderwijs in groepsverband op dit niveau alleen aangeboden in de kleutergroepen. Doelstelling hierbij is het bereiken van het niveau van een Richting 2 leerling om in te kunnen stromen in groep 3. Nederlands als vreemde taal wordt daarnaast aangeboden in privélessen

NTC-leslocatie Praag heeft ervoor gekozen in de eerste plaats een onderwijsaanbod te verschaffen voor NTC Richting 1 en 2. De populatie van NTC-leslocatie Praag bestaat dan ook nagenoeg volledig uit leerlingen die zich in NTC Richting 1 en 2 bevinden. De verwachting is dat in de komende jaren het aantal leerlingen in NTC Richting 3 zal toenemen.

2.3 Missie: waar we voor staan

- Als belangrijkste taak ziet NTC Praag het succesvol laten verlopen van het Nederlands onderwijs;
- de NTC-leslocatie Praag heeft als taak de Nederlandse taal een plaats te geven binnen de totale opvoeding van het kind en om een bijdrage te leveren aan de acceptatie van andere culturen;
- leerstof en vaardigheden die bij het onderwijs in de Nederlandse taal en cultuur overgedragen worden, staan ten dienste van de totale persoonlijkheidsvorming;
- om het NTC-onderwijs succesvol te kunnen laten verlopen, is als richtlijn een minimum aantal gewenste uren van 120 uren per jaar vastgesteld;
- NTC-leslocatie Praag streeft er naar om de aansluiting met het Nederlandse onderwijs zo goed mogelijk te laten verlopen. Daarbij wordt met twee verschillende NTC-richtingen gewerkt, die elk hun eigen doelen hebben ten aanzien van het niveau van de leerlingen (zie paragraaf 2.2);
- NTC-leslocatie Praag streeft naar samenwerking met de internationale c.q. lokale school van de leerlingen, zonder dat de eigen identiteit van het NTC-onderwijs verloren gaat;

- naast de Nederlandse taal, maakt ook de Nederlandse cultuur onderdeel uit van het onderwijsaanbod (zie bijlage 7);
- NTC-leslocatie Praag streeft naar een goede individuele opvang en overdracht van leerlingen bij verhuizing;
- NTC-leslocatie Praag beoogt doelbewust te werken met interactief taalonderwijs en coöperatieve werkvormen omdat de overtuiging bestaat dat de leerlingen zo het beste kunnen leren.

2.4 Externe ontwikkelingen: wat er op ons af komt

De afgelopen jaren is een afname van het aantal NT-1 leerlingen waarneembaar en een groei van het aantal NT-2 leerlingen. Daarnaast ziet NTC-leslocatie Praag een groeiende interesse ontstaan voor afstandsonderwijs en privélessen. De verwachting is dat deze ontwikkeling leidt tot een zekere stabiliteit van het leerlingenaantal. Het streven is de komende jaren een situatie te creëren waarin ruimte is voor diverse vormen van onderwijs. Door het team van leerkrachten is een begin gemaakt met het uitwerken van concepten voor nieuwe onderwijsvormen: afstandsonderwijs in de vorm van skypelessen en privélessen.

2.5 Interne sterkte/zwakteanalyse

Zowel uit het inspectierapport als uit de ouderenquete blijkt dat sterke punten van NTC-leslocatie Praag zijn: de resultaten, de taakgerichte werksfeer, de betrokkenheid van de leerlingen en de mate waarin de leerkrachten erin slagen differentiatie aan te brengen in aanbod, instructie en verwerking van de leerstof.

Als aandachtspunten ziet de inspectie het formeler en gestructureerder vastleggen van het beleid, de plannen en de protocollen. Daarnaast kan de kwaliteitszorg verbeterd worden door de gezamenlijke visie op toetsen te herijken en bevindingen op dit punt vast te leggen in een toetsprotocol dat als basis kan dienen voor het uitvoeren van de toetsen.

In het verbeterplan wordt uitgewerkt hoe deze zwakke punten zullen worden aangepakt. Vanuit het team van onderwijzend personeel werd bovendien de wens geformuleerd de taalmethode voor het primair onderwijs te vernieuwen en de ICT-mogelijkheden uit te breiden om op deze wijze nauwer aan te sluiten op wat gangbaar is op de dagscholen en gebruikelijk is in het onderwijs in Nederland. Hiermee wordt in schooljaar 2017/2018 een aanvang gemaakt.

2.6 Visie: de gewenste kwaliteit

Op basis van de kenmerken van de leerlingpopulatie (2.2) en op basis van de elementen uit de missie (2.3) wordt in de komende vierjarige periode in het bijzonder aandacht besteed aan:

- structureel opbrengstgericht werken;
- planmatige uitvoering en vastlegging van de leerlingzorg;
- uitbreiden van ICT-mogelijkheden;
- uitwerken van een concept voor afstandsonderwijs
- vernieuwing van het lesmateriaal

2.7 Beleidsvoornemens

- bewaken kwaliteit;
- verbeteren zwakke punten.

Hoofdstuk 3 Het onderwijsleerproces

3.1 Het onderwijsaanbod: doelen en methoden

NTC onderwijs Praag heeft als doelstelling om aan te sluiten bij het onderwijs in Nederland en België, zodat leerlingen bij terugkeer naar Nederland c.q. België, zoveel als mogelijk, aansluiting vinden in het Nederlandse/Vlaamse onderwijs.

Het onderwijs in de Nederlandse taal is er op gericht dat de leerlingen:

- vaardigheden ontwikkelen waarmee ze de Nederlandse taal doelmatig gebruiken in situaties die zich in het dagelijks leven voordoen;
- kennis en inzicht verwerven omtrent betekenis, gebruik en vorm van de taal;
- plezier hebben of houden in het gebruiken en beschouwen van de taal;
- kennis, inzicht en vaardigheden verwerven om hun communicatiemogelijkheden te vergroten.

Onderscheiden wordt spreken en luisteren, lezen, schrijven (stellen) en taalbeschouwing. De verschillen bij het onderwijsaanbod voor de NTC Richtingen 1 en 2, liggen vooral op het gebied van de leerstofinhoud en ordening van de leerstof. Er bestaat verschil in de accenten die op de verschillende deelgebieden worden gelegd, de volgorde waarin bepaalde leerstof wordt aangeboden en uiteraard het beginniveau van de leerstof.

Zo moet bijvoorbeeld bij NTC Richting 2 leerlingen zowel in de onderbouw als in de bovenbouw, veel meer aandacht besteed worden aan woordenschat en mondelinge taalvaardigheid dan bij NTC Richting 1 leerlingen. Begrijpend luisteren moet in het aanvankelijk Richting 2 onderwijs een nog belangrijkere plaats innemen dan in het onderwijs aan Richting 1 leerlingen. Daar zal het spelling- en stel onderwijs zal weer een belangrijker accent krijgen.

De lessen Nederlandse cultuur beogen het in stand houden en versterken van de verbondenheid met de Nederlandse cultuur, om een succesvolle terugkeer naar Nederland te bevorderen. De lessen Nederlandse cultuur worden gegeven ter ondersteuning van en als aanvulling op de Nederlandse taallessen.

Uitgaande van de verschillende NTC richtingen worden de doelstellingen voor het taal en leesonderwijs nader omschreven. Met name bij het opstellen van de onderwijsinhoud komt de complexiteit van het NTC-onderwijs naar voren: hoe creëren we voldoende taalgebruikssituaties die motiverend voor de leerlingen zijn, terwijl we toch voldoen aan de gestelde doelstellingen. Een gedegen didactische en organisatorische voorbereiding en een doordachte keuze van materialen is noodzakelijk om kwalitatief goed werk te leveren. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat dubblures met het dagonderwijs moeten worden voorkomen.

3.1.1 Doelstelling en onderwijsplanning voor NTC Richting 1 en 2

NTC Richting 1

Het doel van de onderwijsplanning voor deze groep leerlingen is aan te sluiten bij het onderwijs in Nederland. Er wordt gericht toegewerkt naar kerndoelen zoals geformuleerd voor de deelvaardigheden van de Nederlandse taal (zie bijlage 1) en tussendoelen zoals geformuleerd voor de verschillende jaargroepen.

NTC Richting 2

Wanneer een van de ouders Nederlands spreekt met het kind en de taal van de andere ouder samenvalt met de dagschooltaal, heeft de leerling te maken met twee talen. Het Nederlands zal vaak niet de dominante taal zijn binnen het gezin. NTC onderwijs Praag streeft er naar de kerndoelen zoals geformuleerd voor de deelvaardigheden van de Nederlandse taal en de tussendoelen zoals geformuleerd voor de verschillende jaar groepen met maximaal een achterstand van twee jaar te bereiken.

Aangezien in veel gevallen de startsituatie van leerlingen verschilt, is gebruik van aanvullende leermiddelen en didactieken relatief vaak noodzakelijk in de lagere leerjaren.

NTC Richting 3

Nederlands als vreemde taal wordt op NTC Praag momenteel (2017/2018) alleen aangeboden in privélessen. Bij aanvang van de cursus wordt de leerling getest op kennis en vaardigheid, waarna in overleg een programma wordt opgesteld. De keuze van het lesmateriaal en de na te streven doelen worden in overleg bepaald. Voor de leeftijdsgroep 5 t/m 11 jaar wordt o.a. gewerkt met de methode *Hotel Hallo*. Voor tieners en jong volwassenen wordt gewerkt de methode *Contact en Nederlands Nu*.

Onderwijsplanning voor NTC richting 1 en 2

Vakgebied	Doelen van de school	Methoden/materialen	Didactisch handelen in de praktijk
<p>Technisch lezen</p> <p>Begrijpend lezen</p>	<p>Groep 1-2 beginnende geletterdheid: verhaal- begrip/woordenschat werkt), taalbewustzijn en klanktekenkoppeling Aanvankelijk Lezen: groep 3 de klanktekenkoppeling en het leren lezen van Ned. woorden en zinnen Voortgezet lezen: goed technisch leren lezen en begrijpen van moeilijkere woorden en teksten (avi4-9)</p> <p>Groep 4-8 Voortgezet lezen: goed technisch leren lezen en begrijpen van moeilijkere woorden en teksten (avi4-9)</p>	<p>Kleuterplein</p> <p>Zien is snappen</p> <p>Veilig Leren Lezen Software VLL</p> <p>Leesboekjes vanaf AVI-1</p> <p>Estafette</p> <p>Cito oefenboekjes</p> <p>Nieuwsbegrip</p> <p>leesboekjes in bibliotheek voor alle niveaus</p> <p>websites</p> <p>Begrijpend lezen, plustaak</p>	<p>Zie groepsmap (map in de klas, van elke leerkracht waarin lesinformatie staat weergegeven)</p>
<p>Mondelinge taalvaardigheid</p>	<p>Vergroten van spreek- en luistervaardigheid In verschillende situaties</p>	<p>Kleuterplein</p> <p>Veilig Leren Lezen (gr 3) Taal op Maat (gr 4 t/m 8); en mondelinge vaardigheden geïntegreerd met: taal- beschouwingsopdrachten, leesopdrachten, stelopdrachten en informatieverwerk-</p>	<p>Zie groepsmap</p>

		opdrachten.	
Taalbeschouwing	inzicht krijgen in de opbouw van woorden/zinnen/teksten in Nederlandse taal	Veilig Leren Lezen (gr 3) Taal op Maat (gr 4 t/m 8) websites Stenvert blokboeken taal Taaloefenblokken Kinheim	Zie groepsmap
Stellen en informatie-verwerking	Stelopdrachten met gevarieerde doelstellingen kunnen maken, (zie ook tussendoelen gevorderde geletterdheid strategisch schrijven en informatie-verwerking	Taal op Maat (gr 4 t/m 8) toepassingsgerichte stelopdrachten, die zich lenen voor zelfstandige werkopdrachten in de klas en huiswerkopdrachten. Websites	Zie groepsmap
Woordenschat	Verbreding en verdieping van de woordenschat	Taal op Maat (gr 4 t/m 8) Zelfstandige Taal Kinheim Woordenschat Ajodakt Websites	Zie groepsmap. Veel aandacht voor werken met thema's voor het leren in betekenisvolle situaties. Inzet van de woordenschatdidactiek volgens 4 takt: Voorbewerken Semantiseren Consolideren Evalueren
Spelling	De spelling van de Nederlandse taal zo goed mogelijk kunnen hanteren	Veilig Leren Lezen (gr 3) Oefenblok Taal op Maat (gr 4 t/m 8) Stenvert Spelling Spelkwartier	

Bij het maken van lesplanningen voor NTC Richting 2 leerlingen is de meertaligheidsproblematiek nadrukkelijk aanwezig; de leerling groeit op met twee talen. Extra aandacht wordt besteed aan auditieve aspecten, Nederlandse klanktekenkoppeling, het (voortgezet) lezen, de spelling en woordenschatuitbreiding. Het bepalen van de lesinhoud in deze situatie hangt af van het niveau van Nederlandse taalbeheersing. Indien

nodig worden additionele leermiddelen en didactieken toegepast, waarbij het bereiken van de kerndoelen richtinggevend zal zijn bij het bepalen van de onderwijsinhoud.

3.1.2 Doelstelling en onderwijsplanning in het Voortgezet Onderwijs

De algemene doelstelling voor het voortgezet onderwijs op de NTC-locatie Praag is eenduidig : aansluiting bij het voortgezet onderwijs in Nederland. Terugkeer naar Nederland en (weer) instappen in het Nederlandse onderwijssysteem is daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Met het oog hierop wordt in het lesprogramma toegewerkt naar de kerndoelen van de onderbouw (jaar 1, 2 en 3) en de exameneisen vmbo, havo/vwo voor het vak Nederlands zoals die door de overheid zijn vastgesteld. Het vak Nederlands in de onderbouw telt 10 globaal geformuleerde kerndoelen:

1. De leerling leert zich mondeling en schriftelijk begrijpelijk uitdrukken.
2. De leerling leert zich houden aan conventies (spelling, grammaticaal correcte zinnen, woordgebruik) en leert het belang van conventies inzien.
3. De leerling leert strategieën te gebruiken voor het uitbreiden van zijn woordenschat.
4. De leerling leert strategieën te gebruiken bij het verwerven van informatie uit gesproken en geschreven teksten.
5. De leerling leert in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.
6. De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.
7. De leerling leert een mondelinge presentatie te geven.
8. De leerling leert verhalen, gedichten en informatieve teksten te lezen die aan zijn belangstelling tegemoet komen en zijn belevingswereld uitbreiden.
9. De leerling leert taalactiviteiten (spreken, luisteren, schrijven en lezen) planmatig voor te bereiden en uit te voeren.
10. De leerling leert te reflecteren op de manier waarop hij zijn taalactiviteiten uitvoert en leert, op grond daarvan en van reacties van anderen, conclusies te trekken voor het uitvoeren van nieuwe taalactiviteiten.

(Zie: www.onderbouw-vo.nl.)

Binnen het kader van dit programma worden zowel de actieve als de passieve taalvaardigheid ontwikkeld en gestimuleerd, waarmee tegemoet gekomen wordt aan de

breder doelstelling die de school zelf voorstaat: het vergroten van de taalvaardigheid van de leerlingen en het onderhouden van de band met Nederland. (zie missiestatement)
 Daarbij bereidt het onderwijs voor op de klas- en lesorganisatie in het moderne Nederlandse onderwijs: met name de eigen verantwoordelijkheid, projectmatig werken en de integratie van ict in het onderwijs worden hierbij benadrukt.

Verschillen tussen leerlingen in niveau en leertempo worden opgevangen door het inzetten van coöperatieve werkvormen en het werken met lesmateriaal dat differentiatie mogelijk maakt. Zowel de lesmethode, als de ondersteunende materialen bieden oefenstof die breed inzetbaar is en recht doet aan de specifieke behoeftes van de individuele leerling. Het team van leerkrachten zal in de komende jaren nog verder worden toegerust om het zelfstandig en samenwerkend leren te begeleiden.

De aansluiting op het onderwijs in Nederland wordt gewaarborgd door het werken met reguliere lesmethodes en ondersteunend materiaal dat ook op scholen voor voortgezet onderwijs in Nederland wordt gebruikt.

Onderwijsplanning voor Voortgezet Onderwijs

Vakgebied	Doelen	Methodes/materialen	Didactisch handelen
Leesvaardigheid	Begrijpen en interpreteren van teksten, verwerven van informatie uit teksten, samenvatten en beoordelen	Nieuw Nederlands 4e editie, Nieuwsbegrip	Zie groepsmap
Spreek- en luistervaardigheid	Vergroten van spreek- en luistervaardigheid in verschillende situaties	Nieuw Nederlands 4e editie, discussieopdrachten, spreekbeurten en presentaties	Zie groepsmap
taalbeschouwing	Inzicht verwerven in de opbouw van woorden, zinnen en teksten in de Nederlandse taal	Nieuw Nederlands 4e editie, www.Cambiumned.nl	Zie groepsmap
Stellen en informatieverwerking	Schrijfvaardigheid vergroten in verschillende situaties	Nieuw Nederlands 4de editie, praktijkgerichte stelopdrachten	Zie groepsmap
woordenschat	Strategieën leren hanteren voor verbreding en verdieping van de woordenschat	Nieuw Nederlands 4de editie, www.Cambiumned.nl	Zie groepsmap
Spelling, grammatica en woordgebruik (conventies)	Het leren hanteren van conventies op het gebied van spelling,	Nieuw Nederlands 4de editie, www.Cambiumned.nl	Zie groepsmap

	grammatica en woordgebruik		
fictie	Uitbreiding van belevingswereld, kennis van de literatuurgeschiedenis, plaatsen van gelezen werken in context	Nieuw Nederlands 4de editie, Lijsters, Filmmateriaal, www.Cambiumned.nl Dautzenberg websites	Zie groepsmap

3.1.3 Leerstofaanbod in het Voortgezet Onderwijs

Het programma in het voortgezet onderwijs op de NTC-locatie Praag is gericht op leerlingen die het Nederlands leren op moedertaalniveau. Gezien het aannamebeleid van de school, waarin expliciet is gekozen voor een onderwijsprogramma gericht op NT-1 en NT-2 leerlingen, bestaat de leerlingenpopulatie op de VO-afdeling voornamelijk uit leerlingen voor wie Nederlands de eerste of tweede moedertaal is en die Nederlandstalig basisonderwijs hebben gevolgd.

Veelal gaat het hierbij om onderwijs op een NTC-locatie voorafgegaan door een aantal jaren op een school in Nederland. Ten gevolge hiervan zijn de mondelinge vaardigheden van de leerlingen over het algemeen goed ontwikkeld. Deficiënties liggen voornamelijk op de terreinen: spelling, grammatica, idioom en schriftelijke vaardigheden.

De kern van het onderwijs in het vak Nederlands bestaat uit het verwerven, verwerken en presenteren van informatie en meer algemeen uit het leren communiceren met behulp van de Nederlandse taal. Hierbij wordt een beroep gedaan op verschillende taalvaardigheden. De leerlingen houden presentaties ondersteund door geschreven teksten, waarbij de computer als informatiebron wordt ingezet.

Om continuïteit in de leerlijn en aansluiting op het onderwijs in de bovenbouw te waarborgen wordt als leidraad gebruik gemaakt van de methode Nieuw Nederlands. Een aanvulling hierop bieden films artikelen uit tijdschriften/kranten, en digitale informatie (van o.a. Kennisnet, Nieuwsbegrip, Canon van Nederland). In geval van achterstand wordt gebruik gemaakt van inhaalmodules, gebaseerd op materiaal uit de taalmethode Taal Op Maat, waarmee in het primair onderwijs wordt gewerkt.

3.1.4 Toetsing in het Voortgezet Onderwijs

In het VO worden de leerlingen op verschillende momenten getoetst.

Om te beginnen zijn er de methodegebonden toetsen. Elke lesmodule wordt afgesloten met een hoofdstuktoets waarin kennis van de behandelde stof wordt getest. Daarnaast zijn er tussentijdse toetsen die kennis peilen van de tot dan toe behandelde stof op specifieke onderdelen als: spelling, woordenschat, grammatica, leesvaardigheid, literatuur en schrijfvaardigheid. Voorts zijn bij de methode Nieuw Nederlands digitale proefwerken beschikbaar die leerlingen zelf via het internet kunnen maken.

Daarnaast wordt er vanaf 2013 gewerkt met methodeonafhankelijke toetsen van de Cito-groep (toets 0 t/m 3).

3.1.2 Nederlandse cultuur

Om te voldoen aan de kerninhouden Nederlandse Cultuur wordt op de NTC-leslocatie Praag naast onderwijs in de Nederlandse taal, cultuuronderwijs aangeboden zoals beschreven in het onderstaande schema en in bijlage 7. Wanneer mogelijk wordt het cultuuronderwijs thematisch ter ondersteuning en als aanvulling op het taalonderwijs aangeboden.

Cultuur	Doelen van de school	Methoden / materialen	Didactisch handelen in de praktijk
Cultuur algemeen	Het in stand houden en versterken van de verbondenheid met de Nederlandse cultuur	Nederland in zicht, cultuurmap Stichting NOB; Nieuwsbegrip; Blokboek Nederland; Software; Digitaal materiaal: Canon van Nederland, Nieuwsbegrip, Klokhuis	Groepsmap
Festiviteiten, feestdagen, gebruiken en gewoontes	kennis en ervaring opdoen	Alle groepen: -Band van Nederland -Een jaar vol feesten/Bart Lauvrijs -Het hele jaar rond Digitaal materiaal: Canon van Nederland, Nieuwsbegrip, Klokhuis	Groepsmap
Jeugdcultuur en actuele onderwerpen	Leerlingen zijn op de hoogte van actuele ontwikkelingen en de jeugdcultuur in Nederland. Kinderboekenweek	Alle groepen: -lezen van en spreken over Nederlandse kinder- en jeugdtijdschriften -uitwisselen van persoonlijke ervaringen na contact met Nederland (bezoeken, visite, vakanties) groep 3 tot en met 8: -contacten met kinderen vooral via e-mail -lezen van en spreken over Nederlandse tijdschriften, krantenberichten, websites -jeugdjournaal -verwerkingsopdrachten	Groepsmap
Nederlandkunde	Kennis hebben van	Groep 4 t/m VO:	Groepsmap

	de Nederlandse samenleving vanuit historisch en (sociaal) geografisch perspectief	-Nieuwsbegrip -Nederland in zicht groep 6 t/m 8 -blokboek geschiedenis -blokboek Nederland/Kinheim websites	
--	---	---	--

3.2 Leertijd

Stichting NOB en de Inspectie van het Onderwijs achten 3 uur onderwijs per week wenselijk (120 uur op jaarbasis). De leertijd in de leslocaties Praag 4 (Prague British School) en Praag 6 (International School of Prague) voor groep 1 en 2 bedraagt 120 minuten per week. De beschikbare leertijd per week voor de groepen 3 tot en met groep 8 in de leslocaties Praag 4 en Praag 6 is 150 minuten.

Het verschil tussen het minimum aantal vereiste uren en het aantal aangeboden uren wordt gecompenseerd met huiswerk, cultuurdagen en toetszaterdagen. Het behalen van de kerndoelen in 2,5 uur per week (plus huiswerk) noodzaakt tot het optimaliseren en maximaliseren van schaarse onderwijstijd en tot het stellen van leerstofprioriteiten.

De feitelijke onderwijstijd wordt op de volgende wijze gemaximaliseerd:

- er wordt een actief beleid gevoerd om onnodig verlies van schaarse onderwijstijd tegen te gaan. Er wordt op toegezien dat de lessen op tijd beginnen, ordeverstoringen worden tegengegaan en lesuitval wordt flexibel opgevangen. De leertijd wordt uitgebreid door het geven van individueel huiswerk.
- Tijdens de les wordt een minimum aan tijd besteed aan administratie en organisatie.

De onderwijstijd wordt geoptimaliseerd door kleine groepjes te vormen en door leerlingen zelfstandig te laten werken. Leerlingen met extra onderwijsbehoeften krijgen zo extra leertijd. De beperkt beschikbare tijd noodzaakt tot het stellen van prioriteiten in de aan te bieden leerstof. Sterk accent krijgen woordenschat, spelling, taal, leesonderwijs en gespreksvaardigheid. Minder lestijd wordt gereserveerd voor cultuur en computergebruik.

3.3 Didactisch handelen en pedagogisch klimaat

Gelet op missie en visie (zie 2.6 en 2.3) wordt in de komende vier jaar vooral aandacht besteed aan het handelingsgericht werken. Hierbij wordt het accent gelegd op het scheppen van een pedagogisch klimaat waarin de onderwijsbehoeften van de leerlingen centraal staan en waarin middels samenwerking tussen leerkrachten, leerlingen en ouders passend onderwijs gerealiseerd wordt.

3.3.1 Omgaan met verschillen

Het bieden van *uitdaging*, *ondersteuning* en *vertrouwen* als onderdeel van het pedagogisch klimaat en didactisch handelen past bij drie basisvoorwaarden in opvoeding en onderwijs: competentie (geloof en plezier in eigen kunnen), de relatie (het gevoel dat mensen je waarderen en met je om willen gaan) en onafhankelijkheid (het gevoel dat je iets kunt ondernemen zonder dat anderen je daarbij moeten helpen). Deze drie kenmerken zijn basisvoorwaarden voor een actieve, gemotiveerde leerhouding bij de leerlingen.

De komende periode wordt bijzondere aandacht besteed aan handelings- en opbrengstgericht werken. De leerkrachten worden via bijscholingscursussen nader toegerust om zelfstandig en coöperatief leren te begeleiden en toetsresultaten te interpreteren. Hierbij wordt dankbaar gebruik gemaakt van de handreikingen die de Stichting NOB aanreikt en recente vakliteratuur (N. Pameijer en J.T.E. van Beukering, *Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam*, Leuven 2011).

Binnen NTC-leslocatie Praag bestaan heterogene groepen leerlingen. Verschillende jaargroepen zitten bij elkaar en binnen één jaargroep zijn weer verschillende taalniveaus (NTC-Richting 1 en/of 2). Door middel van gedifferentieerde instructie en goed klassenmanagement wordt tegemoet gekomen aan de verschillen. Klassenmanagement heeft niet alleen tot doel het managen van de groep als geheel, maar het accent ligt op het organiseren van zinvolle leermomenten voor alle leerlingen.

Binnen de leslocatie wordt gebruik gemaakt van gedifferentieerde instructie. Dit is een mix van klassikale instructie, instructie in kleinere groepen en individuele instructie. Afhankelijk van de leerdoelstelling vinden er grote of kleine groepsactiviteiten plaats, ofwel er wordt individueel gewerkt. Een aantal activiteiten, zoals bijvoorbeeld start- activiteiten, mondelinge vaardigheidsactiviteiten en culturele activiteiten, lenen zich goed voor een klassikale instructie, waarna in de verwerkingsfase gedifferentieerd gaat worden.

Factoren die onderdeel uitmaken van ons klassenmanagement zijn: het stimuleren en faciliteren van het zelfstandig werken en gebruik maken van coöperatieve werkvormen. Voor instructies aan kleinere groepen wordt gebruik gemaakt van de zgn. instructietafel. Deze staat zo opgesteld dat de leerkracht aan een groepje leerlingen instructie kan geven, zonder de andere leerlingen te storen. Ook worden tafels zo neergezet, dat leerlingen in groepjes samen kunnen werken. Verder wordt ervoor gezorgd dat leerlingen materialen die ze nodig hebben, makkelijk kunnen pakken, zonder andere leerlingen te storen. Het zelfstandig werken wordt gestimuleerd, zodat de leerkracht in alle rust instructie kan geven aan andere groepjes.

Hiervoor zijn de volgende aspecten onmisbaar:

- vooraf instructie gericht op het zelfstandig werken;
- regels en routines, het nakomen van afgesproken regels is van belang;
- leerlingen verantwoordelijkheid maken voor eigen leren, door het werken met een taakblad, vooraf aangeven wat leerlingen kunnen doen bij moeilijkheden, leerlingen zelf werk laten controleren, leerlingen laten samenwerken;

- uitdagende betekenisvolle opdrachten, die niet te moeilijk, maar ook niet te makkelijk zijn;
- een positieve houding van de leerkracht wanneer leerlingen zelf initiatieven en verantwoordelijkheid nemen.

Bij het gebruik maken van coöperatieve werkvormen, werken de leerlingen in kleine groepjes op een gestructureerde manier samen aan één opdracht. Essentieel is dat de opdracht zo wordt geformuleerd dat de leerlingen wel samen moeten werken om succesvol te zijn. Ook hierbij worden weer duidelijke regels gehanteerd.

3.3.2 Interactief taalonderwijs

In de komende vier jaar wordt blijvend intensief gebruik gemaakt van recente inzichten op het gebied van taalonderwijs. De taalmethodes waarmee de afgelopen jaren is gewerkt bieden op dit punt structurele ondersteuning. De leerkrachten volgen de ontwikkelingen voorts via bijscholing en literatuurstudie. In de komende vier jaar wordt de methode Taal op Maat stapsgewijs vervangen door een recentere methode en wordt geïnvesteerd in de uitbreiding van digitale instrumenten.

3.3.3 NTC en ICT

In 2016 is door de leerkrachten een begin gemaakt met het invoeren van twee digitale instrumenten: Edmodo en Junioreinstein. Edmodo wordt gebruikt als communicatiemiddel in de bovenbouw van het primair onderwijs en in het middelbaar onderwijs. Via de website is het mogelijk voor leerlingen en ouders om ook buiten de lessen om met de leerkracht te communiceren over het huiswerk en de lessen. Junioreinstein wordt zowel in de onder- als in de bovenbouw van het primair onderwijs gebruikt voor het inoefenen van lesstof. Beide instrumenten gaan in de komende 4 jaar integraal onderdeel uitmaken van het programma. Het streven is daarnaast een nieuwe taalmethode aan te schaffen die digitale elementen bevat.

3.4 De zorg voor de leerling

In deze paragraaf wordt aangegeven hoe de prestaties van leerlingen worden beoordeeld en op welke wijze aan verdere invulling van adaptief onderwijs wordt gewerkt.

3.4.1 Algemeen

NTC-leslocatie Praag maakt gebruik van *methodegebonden toetsing*. Het beoordelen van de prestaties is hierbij vooral een middel, om te zien wat de leerling van de lessen opsteekt om hem bij zijn leerproces optimaal te kunnen ondersteunen. Daarnaast is er sprake van *methodeonafhankelijke toetsing*. Hierbij ligt de nadruk op de beoordeling van de leerprestaties. Er wordt gekeken of de leerdoelen tussentijds bereikt zijn of aan het einde van een onderwijsperiode. Daarvoor worden genormeerde toetsen gebruikt zoals de

toetsen uit het Cito leerlingvolgsysteem en de AVI leestoets. De toetsen hebben met name een signalerende functie.

Preventieve zorg vindt plaats door inschatting van de Nederlandse taalvaardigheid van leerlingen. Bij aanmelding vindt een uitgebreide intake plaats (zie formulier in bijlage 4) waarna leerdoelen worden vastgesteld. Om wederzijdse verwachtingen op elkaar te kunnen afstemmen worden deze met de ouders besproken.

Curatieve zorg betreft doorgaans de groep leerlingen die moeite heeft de vastgestelde doelen te halen. Bijstelling van het programma is dan noodzakelijk. Bij uitval verricht de leerkracht nader onderzoek en stelt in samenspraak met het team van leerkrachten een handelingsplan op, om dit vervolgens, eventueel begeleid, in de klas uit te voeren. Ook leerlingen die opvallend hoger presteren dan de norm, krijgen een aangepast lesprogramma.

In de zorg voor leerlingen onderscheiden we in het algemeen vier fasen:

- signalering/opsporen van risicoleerlingen;
- diagnosticering/doen van nader onderzoek;
- remediëring/speciale begeleiding;
- evaluatie van die speciale begeleiding.

In de volgende paragrafen volgt een beschrijving van de concretisering van deze fasen.

3.4.2 Signalering

Het volgende toetsschema, opgesteld overeenkomstig aanwijzingen in de handleidingen, wordt gehanteerd in het primair onderwijs:

Leerstofgebied	Toets	Groep	NTC richting
Taalontwikkeling	Taal voor kleuters	1 en 2	R1, R2
	Lees-en taalvoorwaarden	1 en 2	R1, R2
	Taaltoets Alle Kinderen	1 t/m 4	R2 indien nodig
Spelling	LOVS spelling	3 t/m 8	R1, R2
Woordenschat	LOVS Woordenschat	3 t/m 8	R1, R2
Technisch lezen	DMT + AVI leestoetsen	3 t/m 6 (tot niveau AVI 9 bereikt is)	R1, R2
Begrijpend lezen	Toetsen begrijpend lezen	3 t/m 8	R1, R2

Een methode onafhankelijke toets brengt de opbrengst van het onderwijs in beeld. Daarom moet een leerling worden getoetst op het niveau waarop hij les krijgt. Richting 1 leerlingen zijn daarin vergelijkbaar met de Nederlandse situatie. Voor NTC Richting 2 leerlingen, zal meestal gelden dat een toets van één of twee jaar lager wordt afgenomen. Toets voor Allochtonen wordt bij intake afgenomen als er twijfel is betreffende het niveau van de taalvaardigheid.

In het voortgezet onderwijs wordt het volgende toetsschema gehanteerd:

Toets	leerjaar	Periode
LOVS Toets 0	eerste klas	september of oktober
LOVS Toets 1	eerste klas	april, mei of juni
LOVS Toets 2	tweede klas	februari, maart, april of mei
LOVS Toets 3	derde klas	april, mei, juni of juli

Met Toets 0 t/m 3 van het Cito Volgsysteem voortgezet onderwijs worden de prestaties van de leerlingen gemeten op kernvaardigheden vanaf de brugklas t/m de derde klas. De resultaten van de leerlingen kunnen op deze wijze vergeleken worden met landelijke normen. Met de toetsen wordt tevens inzicht verkregen in de algemene beheersing van de kernvaardigheden en worden u de sterke en zwakke punten zijn van de leerlingen zichtbaar. In de rapportage worden de prestaties van uw leerlingen vergeleken met de gemiddelde prestaties op het niveau van de toets, een niveau lager en een niveau hoger.

3.4.3 Diagnosticering

Leerlingen die in de Cito-toets op D- of E-niveau presteren, worden als volgt gediagnosticeerd:

Taaldomein	Toets	Groep	NTC Richting
Technisch lezen	Drie-Minuten-Toets (Cito) AVI-toetspakket	3 t/m 8	R1, R2
		3 t/m 8	R1, R2
Begrijpend lezen	LOVS Begrijpend lezen	4 t/m 8	R1, R2
Woordenschat	LOVS Woordenschat	4 t/m 8	R1, R2
Spelling	LOVS Spelling	3 t/m 8	R1, R2

3.4.4 Speciale begeleiding

Indien blijkt dat naar aanleiding van de verzamelde informatie een handelingsplan noodzakelijk is, bespreekt het team van leerkrachten deze informatie in een leerlingbespreking en probeert de diagnose te stellen als uitgangspunt voor de beste manier van handelen.

Verder wordt in het handelingsplan (zie bijlage 11) de vraagstelling bepaald, leerdoelen voor een periode vastgesteld en wordt organisatie van middelen en werkwijzen afgesproken en op schrift gesteld. Uitvoering door de leerkracht wordt regelmatig geëvalueerd, waarbij remediërende en/of logopedische hulp een ondersteunende factor kan zijn.

3.4.5 Evaluatie

De ontwikkeling van de leerlingen wordt door middel van systematische toetsing en observatie bijgehouden en beoordeeld. Door een eventuele aanpassing van het onderwijsprogramma kan de speciale begeleiding zo goed mogelijk op de leerling worden afgestemd. Voor de leerlingen (NTC R1 en R2) speelt de vergelijking met leeftijdgenoten in

de groep en in Nederland een belangrijke rol. Toetsgegevens worden in dossiers en bewaard en digitaal opgeslagen op het intranet.

Wanneer speciale begeleiding en/of onderzoek niet op eigen kracht kan worden uitgevoerd door het team van leerkrachten (een leerkracht is logopediste) wordt een beroep gedaan op de diensten van Stichting NOB.

Handelingsplannen worden bewaard in het leerlingdossier en digitaal opgeslagen in de daarvoor bestemde map op het intranet.

Hoofdstuk 4 Ondersteunende processen

4.1 Bestuurlijke organisatie

Het bestuur, bestaande uit vier vrijwillige leden, een voorzitter, secretaris, penningmeester en algemeen bestuurslid, is verantwoordelijk voor het algemene beleid van de NTC leslocatie, ondersteunt en houdt toezicht op het management en het team van leerkrachten.

De directeur is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken, voor de contacten met het bestuur, voor de vormgeving van het onderwijs op school, voor het aansturen van het team van leerkrachten en voor de bewaking van het budget (in samenwerking met de penningmeester).

4.2 Financieel beleid

Inkomsten voor de NTC leslocatie vormen de ouderbijdragen. De hoogte van de ouderbijdrage wordt ieder schooljaar vastgesteld door het bestuur op grond van onder andere leerlingenaantal, groepsgrootte, beschikbaarheid van subsidie en verwachte vernieuwing van leermiddelen. De exacte ouderbijdrage wordt ieder schooljaar vermeld in de actuele schoolgids. In speciale gevallen kan de ouderbijdrage worden aangepast of kan een regeling voor termijnbetalingen worden afgesproken.

In het financieel beleid wordt permanent aandacht besteed aan de in dit schoolplan beschreven innovatie van leermiddelen, methodes en bijscholing van leerkrachten.

4.3 Huisvesting

De NTC-leslocatie maakt gebruik van huisvesting in twee internationale scholen: de Prague British School in Praag 4 en de International School of Prague in Praag 6.

Door de Prague British School is een eigen lokaal ter beschikking gesteld ten behoeve van het NTC onderwijs.

Binnen de gebouwen van de International School of Prague is geen ruimte voor een eigen lokaal, er wordt gebruikt gemaakt van beschikbare lokalen. Voor de opslag van leermiddelen is een beperkte ruimte toegewezen. Bibliotheekboeken zijn ondergebracht in de schoolbibliotheek.

4.4 Personeelsbeleid

Belangrijke doelen van het personeelsbeleid zijn:

- het bevorderen van een goede werksfeer en een goed werkklimaat waarin het personeel tot zijn recht komt zich geaccepteerd en veilig voelt en waar samenwerking bevorderd wordt
- komen tot verbetering en optimalisering van de kwaliteit van de arbeid
- het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs
- de arbeidsovereenkomsten blijven evalueren
- het loonbeleid blijven evalueren en vastleggen in een regeling

Om in de toekomst verzekerd te zijn van leerkrachten zullen bestuurs- en teamleden in de Nederlandse gemeenschap actief blijven zoeken naar personen die langere tijd beschikbaar zijn en die bereid zijn deel te nemen aan bijscholingscursussen van onder andere de Stichting NOB.

4.5 Veiligheidsbeleid

Ouders zijn via de schoolgids op de hoogte gebracht van de klachtenregeling en hoe het meldpunt vertrouwensinspecteur in Nederland bereikt kan worden.

Met de ouders van leerlingen die op de International School of Prague en op de English International School lessen na schooltijd volgen, zijn goede afspraken gemaakt over het vervoer naar huis. Tenzij anders afgesproken met de ouders, dienen de leerlingen in de klas te worden opgehaald en is de leerkracht tot dat moment verantwoordelijk voor de veiligheid van de leerling.

4.6 Oudercontacten

Goede contacten met ouders zijn noodzakelijk ter ondersteuning van het Nederlands leren. Omgekeerd is het belangrijk dat ouders weten wat er op school aan bod komt, zodat zij hier thuis op kunnen inspelen.

Stichting Nederlands Onderwijs Praag –'t Nopje doet twee keer per jaar verslag aan de ouders van de vorderingen van hun kinderen door middel van schoolrapporten en gesprekken.

Een keer per jaar wordt een algemene informatie/thema-avond gehouden. Tijdens deze avond geven bestuur en leerkrachten uitleg aan ouders over bestuurlijke zaken en over lesinhouden en methodes die gebruikt worden. Leermiddelen liggen per groep ter inzage en ouders krijgen ruimschoots gelegenheid hierover van gedachten te wisselen met leerkrachten en bestuur.

Tijdens deze avond is er ook aandacht voor een lezing en/of discussie betreffende relevante onderwerpen, zoals bijvoorbeeld verstandig omgaan met en/of goede begeleiding bij meertaligheid, de ontwikkeling en het belang van het goed leren lezen, de rol van de ouders hierin, hoe interesse te stimuleren, het geven van tips hoe ouders het Nederlands taalaanbod kunnen optimaliseren en dergelijke.

Oudergesprekken worden in overleg gevoerd. Alle ouders krijgen gelegenheid om uitgebreid met de betreffende leerkracht te spreken over de vorderingen van hun kinderen.

Het versterken van systematiek en methodiek in het evalueren van de kwaliteit van het onderwijs is een van de verbeterpunten in de nabije toekomst. Om hierbij de betrokkenheid van de ouders te intensiveren, wordt jaarlijks op het einde van het schooljaar een enquête onder de ouders afgenomen.

4.7 Externe contacten

De Nederlandse lessen vinden na schooltijd plaats. Voor de leerlingen is dit een extra belasting. Op de International School Prague bestaat een afhankelijkheid van de gastvrijheid van het onderwijzend personeel van de dagschool dat bereid is om een lokaal of ruimte tijdelijk af te staan. Op de Prague British School is een eigen lokaal beschikbaar gesteld.

De directies en de leerkrachten van de international scholen dragen het Nederlands onderwijs een warm hart toe en stellen zich positief en hulpvaardig op.

De school vervult meer en meer een rol als centraal aanspreekpunt voor alles wat met Nederland en Nederlands leren te maken heeft. Deze toename is vooral merkbaar sedert informatie over Stichting Nederlands Onderwijs Praag – 't Nopje te vinden is op de websites van de Nederlandse en Belgische Ambassade, op de website van de Stichting NOB (scholengids) en op de eigen website.

Stichting Nederlands Onderwijs Praag –'t Nopje neemt een centrale plaats binnen de Nederlandse en Vlaamse gemeenschap in Tsjechië in. Bijvoorbeeld bij het organiseren van Nederlandse en Vlaamse feestdagen en festiviteiten, regelmatig in samenwerking met andere belangenverenigingen in de Nederlandse en Vlaamse gemeenschap.

4.8 Beleidsvoornemens

Voornemens ten aanzien van het financieel beleid zijn:

- permanent aandacht voor innovatie leermiddelen en leermethodes;
- een gebalanceerde verhouding tussen kosten en inkomsten;

Beleidsvoornemens ten aanzien van personeel zijn:

- blijven werken aan teamvorming: ondersteunen, samenwerken en feedback geven, werken aan een gemeenschappelijke visie en een doorgaande lijn;
- voorwaarden scheppen voor kwalitatief goed onderwijs;
- de arbeidsovereenkomsten blijven evalueren;

Hoofdstuk 5 Integrale zorg voor kwaliteit

In dit hoofdstuk wordt een algemene beschrijving van het kwaliteitsbeleid van NTC-leslocatie Praag besproken, waarbij de volgende punten worden uitgewerkt:

- 5.1 bepalen van de kwaliteit;
- 5.2 formuleren van prioriteiten en doelen;
- 5.3 ontwikkelen van een verbeterplan;
- 5.4 uitvoeren en evalueren van een verbeterplan;
- 5.5 borgen van kwaliteit.

De zorg voor kwaliteit wordt gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daarom worden naast de leerkrachten ook de ouders en – niet te vergeten – de leerlingen hierbij betrokken. Uit ervaring blijkt dat leerlingen heel goed in staat zijn om sterke en zwakke punten van de NTC-leslocatie te benoemen.

5.1 Bepaling van de kwaliteit

Bij het bepalen en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs is dankbaar gebruikt gemaakt van:

- het inspectierapport Periodiek Kwaliteitsonderzoek van 29 en 30 november 2016 ;
- het zelfevaluatie-instrument van de Stichting NOB;
- belangrijke punten uit gesprekken met leerkrachten en bestuursleden;
- ouderenquete;
- groepsgesprekken met leerlingen.

5.2 Formuleren van prioriteiten en doelen

- Structureel opbrengstgericht werken:
 1. intranet herzien en verbeteren;
 2. planmatig werken: agenderen, opstellen en evalueren van groeps- en handelingsplannen;
 3. Invoering toetscores en bijhouden leerlingadministratie vereenvoudigen.
- Verbeteren evaluatie leren en onderwijzen
 1. ontwikkelen van model voor klassenbezoek;
 2. gezamenlijke visie op toetsen herijken en bevindingen vastleggen in een toetsprotocol;
 3. formeler en gestructureerder vastleggen van het beleid, de plannen en de protocollen.
- Computerondersteunend onderwijs:
 1. in aansluiting op de lessen op de dagschool het gebruik van digitale middelen in het onderwijsprogramma integreren waarbij deze deels als informatiebron deels als oefenmiddel en deels als communicatiemiddel worden ingezet;

2. het verbreden van de inzet van digitale middelen zowel in het contact- als in het afstandsonderwijs.
- Schriftelijk vastleggen van extra hulp aan leerlingen:
 1. Leerkrachten maken consequent en systematisch gebruik van groepsoverzichten en handelingsplannen en dragen zorg voor de beschikbaarheid van deze documenten op de daarvoor bestemde plaats op intranet, "Bron".

5.3 Uitvoeren en evalueren van een verbeterplan

In het Schoolplan wordt een overzicht van de beleidsvoornemens voor de komende 4 jaar gegeven (zie schema hoofdstuk 6). In de Schoolgids wordt vervolgens aangeduid aan welke beleidsvoornemens dat schooljaar zal worden gewerkt. Per beleidsvoornemen of verbeterpunt wordt een verbeterplan opgesteld. Hierin geven we aan welke aanpak ontwikkeld is om de gestelde doelen te realiseren, welke middelen hiervoor zullen worden ingezet en wie waarvoor verantwoordelijk is. Ook wordt een tijdsplanning opgenomen.

Vervolgens komt het aan op de uitvoering. Hierbij zijn over het algemeen meerdere partijen betrokken, die elk hun eigen verantwoordelijkheid hebben. De directeur onderwijs houdt overzicht over het verloop van het proces.

Tenslotte wordt de gekozen aanpak geëvalueerd, zodat bepaald kan worden of er daadwerkelijk een verbetering is opgetreden en op welke gebieden verdere inspanning nodig is. Overigens wordt al in een vroeg stadium van de uitvoering nagedacht over de evaluatie, zodat gedurende het proces de informatie kan worden verzameld die hiervoor nodig is. Ook kan zo het proces gedurende de uitvoering worden gevolgd en waar nodig bijgestuurd.

5.4 Borgen van kwaliteit

Bestaande kwaliteit en gerealiseerde verbeteringen moeten worden onderhouden: kwaliteit moet worden geborgd. Om de kwaliteit van het onderwijs te kunnen handhaven bij personele wisselingen zijn alle relevante beleidsdocumenten, zoals afspraken, protocollen en beleidsstukken in een map verzameld en beschikbaar op de daarvoor bestemde plaats op het intranet, "Bron".

Verder wordt en zal er gebruik gemaakt worden van de volgende middelen om kwaliteit te borgen:

- planmatig werken: handelingsplannen, lesplannen;
- standaardiseren: gemeenschappelijke afspraken maken en elkaar daarop aanspreken;
- schoolplan;
- verbeterplan (ontwikkeling);
- actielijsten/kalender voor bestuur;
- actielijsten/kalender voor leerkrachten;
- jaarkalender;
- toetskalender;

- herhaald agenderen van evaluaties;
- maandelijks bestuurs- en teamvergaderingen.

Hoofdstuk 6 Samenvattende beleidsvoornemens voor de komende vier jaar

Op basis van de voorgaande hoofdstukken is voor de komende vier jaar een aantal beleidsvoornemens geformuleerd, op het gebied van onderwijs, personeel, financiën en overige terreinen. Deze zullen in de komende periode volgens de hierboven beschreven structuur worden uitgewerkt in verbeterplannen en in het aangegeven schooljaar geëffectueerd moeten zijn.

Samenvattend schema beleidsvoornemens:

Activiteit	Verantwoor- delijk	schooljaar 2016/2017	schooljaar 2017/2018	schooljaar 2018/2019	schooljaar 2019/2020
Onderwijs					
Structureel opbrengstgericht werken: ontwikkelen van een toetsprotocol	schoolteam	x	x		
Structureel coöperatief werken: uitbreiden werkvormen	schoolteam	x	x	x	x
Verkennen en Uitbouwen blended leren (mengvorm van contact- en afstandsonderwijs)	directie en team	x	x		
Uitwerken van een model voor afstandsonderwijs	Team en directie	x			
Kwaliteitszorg					
Vernieuwing toetsen LVS primair onderwijs: aanschaf toetsmateriaal	directie			x	x
Systeem kwaliteitszorg: Functioneringsgesprekken en/of beoordelingsgesprekken	directie en bestuur	x	x	x	X
Systeem kwaliteitszorg: uitwerken model klassenbezoeken	Directie	x			
Opstellen en evalueren verbeterplan	directie en bestuur	x	x	x	X
Vereenvoudigen invoeren toetsscores en bijhouden leerlingadministratie	Directie en team	x	x	x	X
Bestuur en management					
Uitvoeren oudertevredensheidsonderzoek	Bestuur en directie	x	x	x	x

Evaluëren en bijwerken arbeidsovereenkomsten	bestuur	x	x	x	x
Loonbeleid evalueren en bijwerken	bestuur	x	x	x	X
Financieel meerjarenplan opstellen	bestuur				X
Begrotingsbeleid afstemmen op actualiteit	bestuur	x	x	x	x

Bijlage 1 Eisen die wet- en regelgeving aan het schoolplan stelt

De eisen die de overheid aan het schoolplan stelt, zijn wettelijk vastgelegd (zie kader). In Nederland moeten alle scholen voor primair onderwijs een schoolplan opstellen. Een schoolplan kan betrekking hebben op meerdere scholen die vallen onder hetzelfde bevoegd gezag en wordt ten minste een keer in de vier jaar door het bevoegd gezag vastgesteld.

In de bekostigingsbeschikking van de Stichting NOB (zie volgende bijlage is opgenomen dat ook Nederlandse scholen in het buitenland over een schoolplan dienen te beschikken. Dit schoolplan moet gebaseerd zijn op het raamschoolplan van de Stichting NOB.

Het schoolplan

(1) Het schoolplan bevat een beschrijving van het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school wordt gevoerd, en omvat in elk geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Het schoolplan kan op een of meer scholen voor basisonderwijs en een of meer scholen voor ander onderwijs van hetzelfde bevoegd gezag betrekking hebben.

(2) Het onderwijskundig beleid omvat in elk geval de uitwerking van de wettelijke opdrachten voor het onderwijs en van de door het bevoegd gezag in het schoolplan opgenomen eigen opdrachten voor het onderwijs in een onderwijsprogramma. Daarbij worden tevens betrokken de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

(3) Het personeelsbeleid, voor zover dat in het schoolplan tot uitdrukking wordt gebracht, omvat in elk geval maatregelen met betrekking tot het personeel die bijdragen aan de ontwikkeling en de uitvoering van het onderwijskundig beleid.

(4) Het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs omvat in elk geval op welke wijze het bevoegd gezag bewaakt dat die kwaliteit wordt gerealiseerd en vaststelt welke maatregelen ter verbetering van de kwaliteit nodig zijn.

WPO, artikel 12

Naast de eisen van de overheid kan de NTC-leslocatie ook zelf eisen en wensen formuleren waaraan het onderwijs moet voldoen. Die eisen en wensen kunnen bijvoorbeeld ingegeven zijn door de visie van het schoolteam op het onderwijs of door de uitgangspunten die zijn gekozen in het schoolbeleid.

Toelichting op de wet- en regelgeving

Onderwijskundig beleid

Onder deze noemer moet het schoolplan beschrijven welke keuzen de school heeft gemaakt ten aanzien van leerstof, werkwijzen, methoden en ontwikkelingsmaterialen. Hierdoor wordt duidelijk of het onderwijsprogramma voldoende rekening houdt met de kerndoelen.

Onder leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wordt verstaan: leerlingen in achterstandssituaties, leerlingen met Nederlands als tweede taal, leerlingen met leerproblemen, leerlingen met lichamelijke of geestelijke handicaps en hoogbegaafde leerlingen.

Onderwijskundige doelen die de overheid centraal stelt zijn: de kerndoelen, de ononderbroken ontwikkelingsgang, onderwijs op maat, het bestrijden van achterstanden, de opvoeding tot multiculturele burgers en het tegengaan van schoolverzuim.

Personeelsbeleid

Bij de beschrijving van personeelsbeleid moet worden duidelijk gemaakt op welke wijze ontwikkeling en uitvoering van het onderwijskundig beleid wordt ondersteund door initiatieven op het gebied van nascholing en begeleiding en de verdeling van de taken en werkzaamheden over het personeel. Een voorbeeld hiervan is op een grote leslocatie een leerkracht aanwijzen als intern begeleider en hiervoor extra uren beschikbaar stellen.

Inrichting van kwaliteitszorg

Het systeem van kwaliteitszorg van uw NTC school dient ertoe de vinger aan de pols te houden:

- werkt de leerkracht/het team doelgericht en systematisch aan het realiseren van de wettelijke doelen en van de schooleigen doelen en uitgangspunten (missie);
- werkt de leerkracht/het team met opsporingsmiddelen die kwaliteitsgebreken signaleren in het onderwijsleerproces (leerstofaanbod, pedagogisch-didactisch handelen, leerlingen-zorg, leertijd) en/of in ondersteunende, faciliterende processen (financieel beleid, huisvesting, personeelsbeleid, externe contacten, oudercontacten);
- werkt de leerkracht/het team doelgericht en systematisch aan het wegwerken van opgespoorde kwaliteitsgebreken in het onderwijsleerproces en/of in ondersteunende processen;
- werkt de leerkracht/het team doelgericht en systematisch aan het voorkómen van kwaliteitsgebreken;
- werkt de leerkracht/het team doelgericht aan het realiseren van leerlingprestaties die ten minste het niveau hebben dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht;
- werkt de leerkracht/het team methodisch in zijn pogingen eenmaal bereikte hogere kwaliteitsniveaus daadwerkelijk op peil te houden en te continueren.

De wetgever noemt drie deelprocessen die bij dit 'vinger aan de pols houden' van belang zijn: het bepalen, het verbeteren en het bewaken van kwaliteit. Maar eenmaal bereikte hogere kwaliteit moet ook worden vastgehouden en - ondanks alle wisselingen - zeker worden gesteld om continuïteit te verkrijgen. Dit vierde deelproces wordt het borgen van kwaliteit genoemd.

Bijlage 2 Relevante tekstdelen uit de Bekostigingsbeschikking van de Stichting NOB

Artikel 1 Taakomschrijving van de stichting

De Stichting NOB is belast met het beheer van door de overheid geheel of gedeeltelijk bekostigde activiteiten en voorzieningen van Nederlands onderwijs in het buitenland:

- a. het ondersteunen en instandhouden van Nederlandse onderwijsvoorzieningen in het buitenland. Het onderwijs kan worden verzorgd in Nederlandse scholen of Nederlandse afdelingen van nationale of internationale scholen in het buitenland, dan wel in een lespuntlocatie in het buitenland;
- b. het ondersteunen van de totstandkoming en de uitvoering van onderwijs op afstand via schriftelijke, telefonische en elektronische media.

Artikel 2 Doelgroep van de stichting

1. De in artikel 1 genoemde activiteiten zijn primair bedoeld voor Nederlandse staatsburgers die in het buitenland verkeren, met het oog op terugkeer in en aansluiting bij het onderwijs in Nederland.
2. De activiteiten bedoeld in artikel 1 sub a en b zijn in beginsel gericht op hetzij basisonderwijs: kinderen in de leeftijdsgroep van 4 tot en met 14 jaar, hetzij voortgezet onderwijs: kinderen in de leeftijdsgroep van 12 tot en met 18 jaar.
3. De stichting draagt zorg voor toegankelijkheid van de onderwijsvoorzieningen voor leerlingen met de Belgische nationaliteit, mits deze Nederlandstalig zijn.

Artikel 4 Aansluiting op Nederlands onderwijs

1. De activiteiten van de stichting zijn erop gericht zoveel als mogelijk de aansluiting tussen het onderwijs in het buitenland en het onderwijs in Nederland te garanderen. Aan rapporten, diploma's en getuigschriften verstrekt door de scholen in het buitenland dienen zoveel mogelijk dezelfde rechten verbonden te zijn als wanneer die rapporten, diploma's en getuigschriften zouden zijn verworven aan een uit de openbare kas bekostigde school in Nederland.
2. Teneinde de aansluiting te bevorderen werkt de stichting met een raamschoolplan/raamschoolgids voor het volledig basisonderwijs dan wel het onderwijs in de Nederlandse Taal en Cultuur dat zoveel mogelijk is afgestemd op de in Nederland geldende voorschriften.
3. Aan docenten verbonden aan scholen voor Nederlands onderwijs in het buitenland worden dezelfde eisen van bevoegdheid gesteld als in vergelijkbare gevallen onder de Nederlandse onderwijswetgeving. Ontheffing dan wel gedeeltelijke ontheffing kan worden verleend door de inspectie van het onderwijs.

Bekostigingsbeschikking Stichting NOB, 9 juli 1999

FORMULIER "Vaststelling van schoolplan"

School: Stichting Nederlands Onderwijs Praag – 't Nopje

Adres: P.O. Box 49

Postcode/plaats/land: 160 41 Praag 6, Tsjechië

Het bevoegd gezag van bovengenoemde school heeft het

van 1 augustus 2017 tot en met 31 juli 2021

geldende schoolplan van deze school vastgesteld.

Namens het bevoegd
gezag,

Praag, Tsjechië plaats, land

01.08.2017

Datum

	_____ handtekening
	_____ Naam
	<u>penningmeester</u> Functie

*) maximaal vier jaar

Bijlage 4 Herziene kerndoelen basisonderwijs Nederlands

Kerndoelen zijn streefdoelen. Ze geven aan wat iedere school in elk geval nastreeft bij leerlingen. Daarbij kunnen drie kanttekeningen geplaatst worden.

In de eerste plaats omschrijven de doelen het eind van een leerproces, niet de wijze waarop ze bereikt worden. Met andere woorden, kerndoelen doen geen uitspraken over didactiek. Gezien het karakter van het basisonderwijs dienen leraren een beroep te doen op de natuurlijke nieuwsgierigheid en de behoefte aan ontwikkeling en communicatie van kinderen, en deze te stimuleren. Door een gestructureerd en interactief onderwijsaanbod, vormen van ontdekkend onderwijs, interessante thema's en activiteiten worden kinderen uitgedaagd in hun ontwikkeling.

In de tweede plaats dienen inhouden en doelen zo veel mogelijk op elkaar te worden afgestemd, verbinding te hebben met het dagelijks leven en in samenhang te worden aangeboden.

In de derde plaats dient er aandacht te worden besteed aan doelen die voor alle leergebieden van belang zijn: goede werkhouding, gebruik van leerstrategieën, reflectie op eigen handelen en leren, uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens, respectvol luisteren en kritiseren van anderen, verwerven en verwerken van informatie, ontwikkelen van zelfvertrouwen, respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar, zorg voor en waardering van de leefomgeving.

Karakteristiek

Taalonderwijs is van belang omdat de rol van taal bij het verwerven van inhouden en vaardigheden in alle leergebieden (en de transfer daartussen) evident is. Het onderwijs in Nederlands als tweede taal heeft dat besef de laatste jaren sterk doen groeien.

Taalonderwijs is dus van belang voor het succes dat kinderen in het onderwijs zullen hebben en voor de plaats die ze in de maatschappij zullen innemen.

Daarnaast heeft taal een sociale functie. Kinderen dienen hun taalvaardigheid te ontwikkelen, omdat ze die nu en straks in de maatschappij hard nodig hebben. Dat houdt onder meer in dat het onderwijs waar mogelijk uitgaat van communicatieve situaties: levensechte en boeiende leesteksten, gesprekken over onderwerpen die kinderen bezig houden, een echte correspondentie met kinderen van andere scholen.

Taalverwerving en -onderwijs verlopen als het ware in cirkels: het gaat vaak om dezelfde inhouden, maar de complexiteit en de mate van beheersing nemen toe. Anders gezegd: het onderwijs in Nederlandse taal is er op gericht dat kinderen in de beheersing van deze taal in en buiten school steeds competentere taalgebruikers worden. Die competenties zijn te typeren in vier trefwoorden¹: kopiëren, beschrijven, structureren en beoordelen. Die zijn niet zonder meer tot formuleringen in kerndoelen te verwerken, omdat het vaak gaat om een combinatie van competenties.

Met 'kopiëren' wordt bedoeld: zo letterlijk mogelijk een handeling nadoen (overschrijven van het bord bijvoorbeeld).

'Beschrijven' is op eigen wijze (in eigen woorden) toepassen van een vaardigheid. Dat kan inhouden: verslag uitbrengen, informatie geven of vragen.

'Structureren' houdt in: op eigen manieren ordening aanbrengen.

'Beoordelen' is reflectie op mogelijkheden, evalueren.

In het aanbod neemt de schriftelijke taalvaardigheid een belangrijke plaats in.

'Geletterdheid' veronderstelt meer dan alleen de techniek van lezen en schrijven. Ook inzicht in de maatschappelijke functie ervan en een positieve attitude maken er deel van uit. Deze ontwikkeling begint eigenlijk al voor de basisschool, bij voorlezen en vertellen in het gezin, en wordt verder ontwikkeld in alle groepen.

Ook al is de ontwikkeling van de schriftelijke taalvaardigheid van belang, de ontwikkeling van de mondelinge taalvaardigheid verdient blijvende aandacht. Uitbreiding van de woordenschat, aandacht voor taal en denken, toepassen van luisterstrategieën, voorlezen en vertellen: het zijn activiteiten die de mondelinge taalvaardigheid verder ontwikkelen, maar daarnaast voorwaardelijk zijn voor het schriftelijk domein.

¹ *In navolging van de Vlaamse eindtermen voor lager onderwijs.*

Beschouwing van taal en taalgebruik geeft kinderen 'gereedschappen' om over taal te praten en na te denken. Traditioneel ging het hierbij om grammatica, soms ook om de beschouwing van interessante taalverschijnselen. Tegenwoordig denkt men hierbij vooral aan inzicht in eigen en andermans taalgebruikstrategieën, zodat een kind leert deze steeds bewuster en doelgerichter in te zetten. Naast aandacht voor taal als systeem is er ook reflectie op taalgebruik. Taalbeschouwing dient geen op zichzelf staand onderdeel te vormen, maar geïntegreerd te worden met (onderdelen uit) de overige domeinen.

Het zal duidelijk zijn dat onderwijs in Nederlands als tweede taal vaak een wat ander karakter heeft dan Nederlands als eerste taal: de beginsituatie van de leerlingen is anders, de didactiek verschilt, het aanbod is soms anders gefaseerd, er ligt meer nadruk op woordenschatuitbreiding. Maar voor alle leerlingen gelden in feite dezelfde doelen en hetzelfde aanbod. Veel van oorsprong autochtone kinderen die in achterstandssituaties opgroeien zijn ook gebaat bij didactische inzichten die door ervaring met onderwijs aan allochtone kinderen scherper zijn geworden. Eén van die inzichten is, dat taal in alle vakken een cruciale rol speelt bij het verwerven van kennis en vaardigheden in die 'andere vakken'.

Kerdoelen

Mondeling taalonderwijs

- 1 De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.
- 2 De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.
- 3 De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

Schriftelijk taalonderwijs

- 4 De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.
- 5 De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.
- 6 De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale.
- 7 De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.
- 8 De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.
- 9 De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.

Taalbeschouwing, waaronder strategieën

- 10 De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.
- 11 De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden. De leerlingen kennen:
 - regels voor het spellen van werkwoorden;
 - regels voor het spellen van andere woorden dan werkwoorden;
 - regels voor het gebruik van leestekens.
- 12 De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder 'woordenschat' vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.

Bijlage 5 Overzicht tussendoelen beginnende geletterdheid

1. Boekoriëntatie

1. Kinderen begrijpen dat illustraties en tekst samen een verhaal vertellen.
2. Ze weten dat boeken worden gelezen van voor naar achter, bladzijden van boven naar beneden en regels van links naar rechts.
3. Ze weten dat verhalen een opbouw hebben.
4. Ze kunnen aan de hand van de omslag van een boek de inhoud van het boek al enigszins voorspellen.
5. Kinderen weten dat je vragen over een boek kunt stellen. Deze vragen helpen je om goed naar het verhaal te luisteren en te letten op de illustraties.

2. Verhaalbegrip

1. Kinderen begrijpen de taal van voorleesboeken. Ze zijn in staat om conclusies te trekken naar aanleiding van een voorgelezen verhaal. Halverwege kunnen ze voorspellingen doen over het verdere verloop van het verhaal.
2. Kinderen weten dat de meeste verhalen zijn opgebouwd uit een situatieschets en een episode. Een situatieschets geeft informatie over de hoofdpersonen, de plaats en tijd van handeling. In een episode doet zich een bepaald probleem voor dat vervolgens wordt opgelost.
3. Kinderen kunnen een voorgelezen verhaal naspelen terwijl de leerkracht vertelt.
4. Kinderen kunnen een voorgelezen verhaal navertellen, aanvankelijk met steun van illustraties.
5. Kinderen kunnen een voorgelezen verhaal navertellen zonder gebruik te hoeven maken van illustraties.

3. Functies van geschreven taal

1. Kinderen weten dat geschreven taalproducten zoals briefjes, brieven, boeken en tijdschriften een communicatief doel hebben.
2. Kinderen weten dat symbolen zoals logo's en pictogrammen verwijzen naar taalhandelingen.
3. Kinderen zijn zich bewust van het permanente karakter van geschreven taal.
4. Kinderen weten dat tekenen en tekens produceren mogelijkheden bieden tot communicatie.
5. Kinderen weten wanneer er sprake is van de taalhandelingen 'lezen' en 'schrijven'. Ze kennen het onderscheid tussen 'lezen' en 'schrijven'.

4. Relatie tussen gesproken en geschreven taal

1. Kinderen weten dat gesproken woorden kunnen worden vastgelegd, op papier en met audio/visuele middelen.
2. Kinderen weten dat geschreven woorden kunnen worden uitgesproken.
3. Kinderen kunnen woorden als globale eenheden lezen en schrijven. Voorbeelden: de eigen naam en namen van voor het kind belangrijke personen/dingen, logo's en merknamen.

5. Taalbewustzijn

1. Kinderen kunnen woorden in zinnen onderscheiden.
2. Kinderen kunnen onderscheid maken tussen de vorm en betekenis van woorden.

3. Kinderen kunnen woorden in klankgroepen verdelen zoals bij kin-der-wa-gen.
 4. Kinderen kunnen reageren op en spelen met bepaalde klankpatronen in woorden; eerst door eindrijm ("Pan rijmt op Jan") en later met behulp van beginrijm ("Kees en Kim beginnen allebei met k").
 5. Kinderen kunnen fonemen als de kleinste klankeenheden in woorden onderscheiden, zoals bij p-e-n.
6. Alfabetisch principe
1. Kinderen ontdekken dat woorden zijn opgebouwd uit klanken en dat letters met die klanken corresponderen en leggen de foneem-grafeemkoppeling.
 2. Kinderen kunnen door de foneem-grafeemkoppeling woorden die ze nog niet eerder hebben gezien, lezen en schrijven.
7. Functioneel 'schrijven' en 'lezen'
3. Kinderen schrijven functionele teksten, zoals lijstjes, briefjes, opschriften en verhaaltjes.
 4. Kinderen lezen zelfstandig prentenboeken en eigen en andermans teksten.
8. Technisch lezen en schrijven, start
5. Kinderen kennen de meeste letters; ze kunnen de letters fonetisch benoemen.
 6. Kinderen kunnen klankzuivere (km-, mk- en mkm-)woorden ontsleutelen zonder eerst de afzonderlijke letters te verklanken.
 7. Kinderen kunnen klankzuivere woorden schrijven.
9. Technisch lezen en schrijven, vervolg
8. Kinderen lezen en spellen klankzuivere woorden (van het type mmkm, mkmm en mmkmm).
 9. Kinderen lezen korte woorden met afwijkende spellingpatronen en meerlettergrepige woorden.
 10. Kinderen maken gebruik van een breed scala van woordidentificatietechnieken.
 11. Kinderen herkennen woorden steeds meer automatisch.
10. Begrijpend lezen en schrijven
12. Kinderen tonen belangstelling voor verhalende en informatieve teksten en boeken en zijn ook gemotiveerd die zelfstandig te lezen.
 13. Kinderen begrijpen eenvoudige verhalende en informatieve teksten.
 14. Kinderen gebruiken geschreven taal als een communicatiemiddel.

Bijlage 6 Overzicht Tussendoelen gevorderde geletterdheid

De tussendoelen gevorderde geletterdheid (groep 4-8) zijn -net als de tussendoelen beginnende geletterdheid- door het Expertisecentrum Nederlands ontwikkeld.

Toelichting

In de tussendoelen gevorderde geletterdheid wordt aan de volgende acht leerlijnen aandacht worden besteed. (De leerlijnen moeten overigens wel weer in samenhang met elkaar worden gezien):

- leerlijn 1: lees- en schrijfmotivatie
- leerlijn 2: technisch lezen
- leerlijn 3: spelling en interpunctie
- leerlijn 4: begrijpend lezen
- leerlijn 5: strategisch schrijven
- leerlijn 6: informatieverwerking
- leerlijn 7: leeswoordenschat
- leerlijn 8: reflectie op geschreven taal

Hieronder zijn de leerlijnen uitgewerkt:

leerlijn 1: Lees- en schrijfmotivatie

Middenbouw

- 1.1. Kinderen zijn intrinsiek gemotiveerd voor lezen en schrijven.
- 1.2. Ze beschouwen lezen en schrijven als dagelijkse routines
- 1.3. Ze zien geschreven taal als communicatiemiddel
- 1.4. Ze hanteren geschreven taal als middel voor informatieverwerving.
- 1.5. Ze ervaren geschreven taal als expressiemiddel.

Bovenbouw

- 1.6. Kinderen waarderen bestaande werken op het terrein van fictie.
- 1.7. Ze waarderen bestaande werken op het terrein van non-fictie.
- 1.8. Ze waarderen bestaande werken op het terrein van poëzie.
- 1.9. Ze hebben een positief zelfbeeld tegenover het gebruik van geschreven taal.
- 1.10. Ze onderkennen het persoonlijk en maatschappelijk belang van geletterdheid.

leerlijn 2: Technisch lezen

Midden- en bovenbouw

De leerlingen gebruiken verschillende technieken om woorden snel en nauwkeurig te herkennen.

- 2.1. Ze herkennen lettercombinaties en spellingpatronen.
- 2.2. Ze herkennen lettergrepen in geschreven woorden.
- 2.3. Ze herkennen het unieke letterpatroon van (leen)woorden.
- 2.4. Ze maken gebruik van de betekenis van een woord.
- 2.5. Ze maken gebruik van de context van een woord.

De leerlingen gebruiken verschillende technieken om een tekst goed voor te lezen:

- 2.6. Ze gebruiken leestekens op de juiste wijze.
- 2.7. Ze lezen groepen van woorden als een geheel.
- 2.8. Ze lezen een tekst met het juiste dynamische en melodisch accent.
- 2.9. Ze lezen een tekst in het juiste tempo en zonder spellinguitspraak.
- 2.10. Ze houden bij het voorlezen rekening met het lesdoel en met het publiek.

leerlijn 3: Spelling en interpunctie

Middenbouw

- 3.1. Kinderen zijn in staat klankzuivere woorden correct te spellen.
- 3.2. Ze kennen de spelling van woorden met homofonen (ei-ij, au-ou, g-ch)
- 3.3. Ze passen de gelijkvormigheidregel toe (hond-honden, kast-kastje)
- 3.4. Ze passen de analogieregel toe (hij zoekt, hij vindt)
- 3.5. Ze kunnen eenvoudige interpunctie duiden en toepassen: gebruik hoofdletters, punt, vraagteken en uitroepteken.
- 3.6. Ze kunnen hun spelling- en interpunctiefouten onderkennen en corrigeren.

Bovenbouw

- 3.7. Kinderen zijn in staat lange, geleden woorden en woordsamenstellingen te spellen (geleidelijk, ademhaling, voetbalwedstrijd)
- 3.8. Ze beheersen de regels van de werkwoordspelling (hij verwachtte, de verwachte brief)
- 3.9. Ze zijn redelijk in staat leenwoorden correct te spellen (politie, liter, computer).
- 3.10. Ze kunnen complexe interpunctie duiden en toepassen: komma, puntkomma, dubbele punt, aanhalingstekens en haakjes.
- 3.11. Ze zijn in staat om zelfstandig hun spelling- en interpunctiefouten te onderkennen en te corrigeren.
- 3.12. Ze ontwikkelen een attitude voor correct schriftelijk taalgebruik.

leerlijn 4: Begrijpend lezen

Middenbouw

De leerlingen lezen eenvoudige teksten die verhalend, informatief, directief, beschouwend en argumentatief van aard zijn met begrip en voeren daarbij de volgende leesstrategieën uit:

- 4.1. Ze bepalen het thema van een tekst en activeren hun eigen kennis over het thema.
- 4.2. Ze koppelen verwijswaarden aan antecedenten.
- 4.3. Ze lossen het probleem van een moeilijke zin (of zinnen) op.
- 4.4. Ze voorspellen de volgende informatie in een tekst.
- 4.5. Ze leiden informatie af uit een tekst.
- 4.6. Ze onderscheiden verschillende soorten teksten zoals verhalende, informatieve, directieve, beschouwende en argumentatieve teksten.
- 4.7. Ze herkennen de structuur van verhalende teksten.

Bovenbouw

De leerlingen lezen minder eenvoudige teksten die verhalend, informatief, directief, beschouwend of argumentatief van aard zijn met begrip en voeren daarbij de volgende leesstrategieën uit.

- 4.8. Ze zoeken, selecteren en verwerken op een doelbewuste en efficiënte manier informatie uit verschillende bronnen.
- 4.9. Ze leiden betekenisrelaties tussen zinnen en alinea's en herkennen inconsistenties.
- 4.10. Ze stellen zelf vragen tijdens het lezen.
- 4.11. Ze bepalen de hoofdgedachte van een tekst en maken een samenvatting.

- 4.12. Ze herkennen de structuur van verschillende soorten teksten.
- 4.13. Ze plannen, sturen, bewaken en controleren hun eigen leesgedrag.
- 4.14. Ze beoordelen teksten op hun waarde.

leerlijn 5: Strategisch schrijven

Middenbouw

- 5.1. De kinderen schrijven korte teksten, zoals antwoorden op vragen, berichten en afspraken en langere teksten, zoals verhalende en informatieve teksten.
- 5.2. Ze kennen kenmerken van verhalende, informatieve, directieve, beschouwende en argumentatieve teksten.
- 5.3. Ze durven te schrijven en hebben er plezier.
- 5.4. Ze stellen het onderwerp vast en zijn zich bewust van het schrijfdoel en het lezerspubliek.
- 5.5. Ze verzamelen informatie uit enkele bronnen die beschikbaar zijn.
- 5.6. Ze ordenen de gevonden informatie in de tijd.
- 5.7. Ze kiezen de geschikte woorden en formuleren hun gedachten en gevoelens in enkelvoudige zinnen.
- 5.8. Ze schrijven korte teksten met de juiste spelling en interpunctie.
- 5.9. Ze lezen hun geschreven tekst na en reviseren die met hulp van anderen.
- 5.10. Ze kunnen opmerkingen maken bij hun eigen teksten.

Bovenbouw

- 5.11. De kinderen schrijven allerlei soorten teksten, waaronder verhalende, informatieve, directieve, beschouwende en argumentatieve teksten.
- 5.12. Ze herkennen en gebruiken enkele kenmerken van verhalende, informatieve, directieve, beschouwende en argumentatieve teksten.
- 5.13. Ze stellen het schrijfdoel en het lezerspubliek van tevoren vast.
- 5.14. Ze verzamelen informatie uit verschillende soorten bronnen.
- 5.15. Ze ordenen vooraf de gevonden informatie.
- 5.16. Ze kiezen de juiste woorden en formuleren hun gedachten en gevoelens in enkelvoudige en samengestelde zinnen.
- 5.17. Ze schrijve langere teksten met de juiste spelling en lay-out.
- 5.18. Ze besteden aandacht aan de vormgeving en de lay-out.
- 5.19. Ze lezen hun geschreven tekst na en reviseren die zelfstandig.
- 5.20. Ze reflecteren op het schrijfproduct en op het schrijfproces.

leerlijn 6: Informatieverwerking

Middenbouw

- 6.1. De kinderen zoeken snel woorden op, die alfabetisch zijn geordend.
- 6.2. Ze kennen de functie en opzet van verschillende informatiebronnen, zoals woordenboeken, telefoonboeken, jeugdtijdschriften, schoolkranten en internet.
- 6.3. Ze zoeken de gewenste informatie op in verschillende informatiebronnen, zoals woordenboeken, telefoonboeken, jeugdtijdschriften, schoolkranten en internet.
- 6.4. Ze zoeken in een documentatiecentrum of schoolbibliotheek een boek of ander materiaal op een efficiënte wijze op met behulp van een trefwoordenlijst of de computer.

- 6.5. Ze herlezen een tekst of delen van een tekst als dat nodig is.
- 6.6. Ze stellen zichzelf relevante vragen voor en na het lezen van een tekst.

Bovenbouw

- 6.7. De kinderen kennen de betekenis en functie van verschillende informatiebronnen, zoals woordenboeken, encyclopedieën, week- en dagbladen, tijdschriften, spoorboeken, reisgidsen, atlassen en internet.
- 6.8. Ze zoeken de gewenste informatie op in verschillende informatiebronnen, zoals woordenboeken, encyclopedieën, week- en dagbladen, tijdschriften, spoorboeken, reisgidsen, atlassen en internet.
- 6.9. Ze zoeken in een openbare bibliotheek boeken of andere materialen op een efficiënte wijze op met behulp van een computer.
- 6.10. Ze maken een schema, uittreksel of samenvatting van een verhalende of informatieve tekst.
- 6.11. Ze stellen zichzelf relevante vragen voor, tijdens en na het lezen van een tekst.

leerlijn 7: Leeswoordenschat

Middenbouw

- 7.1. Kinderen breiden hun conceptuele netwerken uit, zodat diepe woordbetekenissen ontstaan.
- 7.2. Ze maken onderscheid tussen vorm- en betekenisaspecten van woorden.
- 7.3. Ze kunnen eenvoudig figuratief taalgebruik interpreteren.
- 7.4. Ze zijn in staat strategieën toe te passen voor het afleiden van de betekenis van woorden uit de tekst.
- 7.5. Ze zijn in staat strategieën toe te passen voor het onthouden van nieuwe woorden.

Bovenbouw

- 7.6. Kinderen weten dat woorden onderschikkende en bovenschikkende betekenisrelaties kunnen hebben.
- 7.7. Ze weten dat woordparen betekenisrelaties kunnen hebben, zoals tegenstelling en synoniem.
- 7.8. Ze passen figuratief taalgebruik zelf toe.
- 7.9. Ze kunnen zelfstandig nieuwe woordbetekenissen afleiden en onthouden.
- 7.10. Ze weten hoe ze woorden kunnen opzoeken in naslagwerken (woordenboek, encyclopedie).

leerlijn 8: Reflectie op geschreven taal

Middenbouw

- 8.1. Kinderen weten dat uiteenlopende tekstgenres verschillende functies hebben.
- 8.2. Ze hebben zicht op de processen van schriftelijk taalgebruik.
- 8.3. Ze maken onderscheid tussen woordsoorten.
- 8.4. Ze kennen de afgrenzing van een zin.
- 8.5. Ze kennen de globale structuur van verhalen en informatieve teksten.

Bovenbouw

- 8.6. Kinderen zijn in staat qua functie en structuur onderscheid te maken tussen verhalende, informatieve, argumentatieve, directieve en expressieve teksten.

8.7. Ze zijn in staat om verbuiging van naamwoorden en vervoeging van werkwoorden te interpreteren en toe te passen.

8.8. Ze beheersen basale grammaticale begrippen, zoals onderwerp, gezegde en persoonsvorm.

8.9. Ze maken het onderscheid tussen formeel en informeel gebruik van geschreven taal.

8.10. Ze begrijpen dat de geschreven taalcode is gebaseerd op de standaardtaal.

Verwijzingen

[dot]

Bron: Cor Aarnoutse en Ludo Verhoeven (red.)(2003): Tussendoelen gevorderde geletterdheid. Leerlijnen voor groep 4 tot en met 8. Expertisecentrum Nederlands

<http://www.kun.nl/en> (website Expertisecentrum Nederlands voor meer informatie)
dot]

Zie ook

- [Informatieverwerving of informatieverwerking](#)
- [Leeswoordenschat](#)
- [Schrijven](#)
- [Taalbeschouwing/taalbeschouwingsonderwijs](#)

Literatuur

- Aarnoutse, C. Verhoeven, L. Tussendoelen gevorderde geletterdheid. Leerlijnen voor groep 4 tot en met 8. (2003)
- Horn, M.B. and Staker, H. Blended, Using Disruptive Innovation to Improve Schools. (2014)
- Handelingsgericht werken....

Bijlage 7 Kerndoelen Cultuur

Hierna volgen de relevante kerndoelen voor het onderwijs in de Nederlandse Cultuur, zoals voorgeschreven. Aangehouden is de officiële nummering van kerndoelen.

Mens en samenleving

35. De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.
36. De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.
38. De leerlingenleren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen.

Ruimte

47. De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika.
48. Kinderen leren over de maatregelen die in Nederland genomen worden / werden om bewoning van door water bedreigde gebieden mogelijk te maken.
50. De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas, beheersen de basistopografie van Nederland.

Tijd

53. De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

Kerninhouden Nederlandse cultuur voor het NTC onderwijs

Toelichting

De hieronder vermelde kerninhouden zijn niet voorschrijvend bedoeld, maar bij wijze van richtlijn. Als NTC-scholen expliciet aandacht besteden aan cultuur, moeten hiervoor doelstellingen worden geformuleerd en lesinhouden worden aangegeven.

De beschikbare tijd is een belangrijke factor bij de invulling van de cultuurcomponent. Op de meeste NTC-scholen is geen of weinig tijd beschikbaar. Afhankelijk van de beschikbare tijd kunnen de domeinen meer of minder aandacht krijgen.

Kerninhouden Nederlandse cultuur

Algemene doelstelling

De lessen Nederlandse cultuur beogen het in stand houden en versterken van de verbondenheid met de Nederlandse cultuur, om een succesvolle terugkeer naar Nederland

te bevorderen. De lessen Nederlandse cultuur worden gegeven ter ondersteuning van en als aanvulling op de Nederlandse taallessen.

We onderscheiden de domeinen:

- festiviteiten, feestdagen, gebruiken en gewoontes;
- jeugdcultuur en actuele ontwikkelingen;
- Nederlandkunde.

De domeinen worden geïntegreerd en in onderlinge samenhang aangeboden, en zo veel mogelijk ook in samenhang met de Nederlandse taallessen.

Kerninhouden per domein

Domein festiviteiten, feestdagen, gebruiken en gewoontes:

Leerlingen hebben kennis van en doen ervaringen op met typisch Nederlandse festiviteiten, feestdagen, gebruiken en gewoontes.

Domein jeugdcultuur en actuele ontwikkelingen:

Leerlingen zijn op de hoogte van actuele ontwikkelingen en de jeugdcultuur in Nederland.

Domein Nederlandkunde:

Leerlingen hebben kennis van de Nederlandse samenleving, vanuit historisch en (sociaal-) geografisch perspectief.

Uitwerking in leerstofaanbod

Domein festiviteiten, feestdagen, gebruiken en gewoontes:

Voor alle groepen wordt de jaarlijkse cyclus van feestdagen doorlopen, waarbij in ieder geval aandacht is voor Koninginnedag en Sinterklaas. Jaarlijks worden daarnaast andere feestdagen benadrukt, zoals carnaval, vader- en moederdag, Pasen, Kerst, enz.

Incidenteel (als daartoe aanleiding is) worden typisch Nederlandse evenementen belicht, zoals bijvoorbeeld de Elfstedentocht, de Koningsdag, St. Maarten.

Domein jeugdcultuur en actuele ontwikkelingen:

Voor alle groepen:

- lezen van en spreken over Nederlandse kinder- en jeugdtijdschriften
- uitwisselen van persoonlijke ervaringen na contact met Nederland (bezoeken, visite, vakanties)

Groep 3 t/m 8:

- contacten met kinderen in Nederland per post/e-mail/Internet
- lezen van en spreken over Nederlandse tijdschriften, krantenberichten, websites, enz.
- de inhouden aan de orde laten komen in verwerkingsopdrachten

Domein Nederlandkunde:

Voor alle groepen:

In alle groepen vormen de inhouden van dit domein een aanvulling (op het gebied van Nederlandse begrippen en de Nederlandse situatie) op het onderwijs dat in de dagschool al aan de orde komt bij de lessen aardrijkskunde, geschiedenis en andere onderwerpen op het gebied van 'mens en maatschappij'.

Groep 1 t/m 4:

- onderwerpen 'mens en maatschappij' (waaronder aardrijkskunde en geschiedenis) die op de dagschool aan de orde komen, met Nederlandse begrippen en aanvulling op de Nederlandse situatie, zie hierboven.

- jaarlijks wordt in ieder geval één seizoen behandeld.

Groep 5/6:

- onderwerpen die in de dagschool aan de orde komen, met Nederlandse begrippen en aanvulling op de Nederlandse situatie, zie hierboven.
- de leerlingen nemen kennis van specifieke sociaal-geografische en geschiedkundige kenmerken van de stad en/of regio waar men in Nederland (familie)banden mee heeft.

Groep 7/8:

- onderwerpen 'mens en maatschappij' (waaronder aardrijkskunde en geschiedenis) die op de dagschool aan de orde komen, met Nederlandse begrippen en aanvulling op de Nederlandse situatie, zie hierboven.
- de leerstof van het vakgebied aardrijkskunde voor groep 6: Nederland.
- onderdelen van de leerstof geschiedenis specifiek gericht op Nederland, waaronder in ieder geval ontdekkingsreizen en expansie (de Gouden Eeuw), het Koninkrijk na 1815, de Tweede Wereldoorlog en de hedendaagse maatschappij.

Bijlage 8 Intake en planning NTC-onderwijs

Naam leerling	
Datum inschrijving	
Geboortedatum	

Informatie ouders	
T1 moeder	
T1 vader	
Taal leerling:[T1N/T1A/T2/VT] Globaal niveau per taal	
Verwachte verblijfsduur ouders	
Verwachtingen ouders NTC-onderwijs	
[Medische] bijzonderheden	

Informatie voorgaande scholen	
Naam/plaats/land(en)	
Groep/Level/Niveau	

Informatie lokale school	
Naam/plaats school	
Groep/Level	
Schooltijden	
Instructietalen	
Didactisch niveau: taalonderwijs Lezen Spelling Overige vakken	
Sociale omgang leeftijdgenoten	

Toetsen

Taaldomein	Toets	Resultaat	d.d.	Resultaat	d.d.
Woordenschat/ mondeline taalvaardigheid	Taal v. kleuters [Cito]				
	Woordenschat actief				
	Woordenschat passief				
	Obs.lijst taalgebr.				
Taalbegrip	Begrippen toets				
Lezen	D.M.T. [cito]				
	Profielkaart				
Spelling	SVS				
	Spellingplan				
	PI-dictee				
Begrijpend lezen	Begr. leestoetsen				
Toetsen/testen afgenomen door Externen					

Planning NTC-onderwijs

Taalsituatie: 1 2 3

Taaldomein	Streefniveau/doelstelling	Leerlijn/lesmateriaal
Woordenschat passief		
Woordenschat actief		
Technisch lezen		
Begrijpend lezen		
Spelling		

--	--	--

Bijlage 9: Onderwijskundig rapport
(aangepaste versie voor NTC-leslocaties)

Onderwijskundig rapport: algemeen deel

Aangepast model ten behoeve van de Nederlandse scholen in het Buitenland (NTC-situaties)
In te vullen op het moment dat de leerling de school verlaat.

1. Leerlinggegevens

Achternaam leerling

Voorna(a)m(en)

Roepnaam m / v

Geboortedatum geboorteplaats:..... geboorteland:.....

Adres

Postcode en plaats:

Land:

Telefoon: geheim

Toekomstig adres:

Postcode en plaats:

Land:

Nationaliteit leerling Nederlands
 Anders nl.....

Kerkelijke gezindte

Onderwijs- / sofi-nummer

2. Gegevens betreffende het gezin

Naam en voorletters vader Nat.:

Naam en voorletters moeder..... Nat.:.....

Gezinssamenstelling

.....

Naam en voorletters eventuele voogd/verzorger

Moedertaal leerling

Spreektaal vader met het kind

Spreektaal moeder met het kind

Bijzonderheden ten aanzien van de gezondheid van de leerling

.....

Bijzonderheden ten aanzien van het gedrag van de leerling

.....

Overige bijzonderheden

.....

3. Gegevens van de school

Naam

Adres

Plaats

Land

Telefoon

Fax

E-mail

Naam directeur

Naam contactpersoon

Datum uitschrijving

4. Overige schoolgegevens

De leerling volgt naast de NTC-school onderwijs aan:

0 Internationale school Voertaal:

0 Lokale school Voertaal:

5. Advies ten aanzien van schoolkeuze:

- 0 Primair onderwijs
 - 0 basisschool
 - 0 speciale school voor basisonderwijs
 - 0 internationale school
 - 0 lokale school met NTC-onderwijs
- 0 Voortgezet onderwijs
 - 0 internationale school
 - 0 regulier voortgezet onderwijs
 - 0 vwo
 - 0 havo
 - 0 vmbo, leerweg:

0 andere vorm van voortgezet onderwijs:.....

Komt de wens van de ouders overeen met het schooladvies? Ja Nee
Komt de wens van de leerling overeen met het schooladvies? Ja Nee

Opmerkingen:

.....

6. Schoolloopbaan

Genoten onderwijs voordat leerling op huidige school kwam:

Naam land: Naam school: Schooljaar:

.....
.....
.....
.....

Leerling is op huidige school vanaf groep

Huidige groep: groepscombinatie ja/nee groeps grootte:

Karakteristiek van het onderwijs in de groep: 0 overwegend klassikaal
0 overwegend individueel
0

Is er sprake van doublure nee/ ja in groep:

Is er sprake van schoolverzuim? Nee
 Ja, geoorloofd Een enkele keer Vaak
 Ja, ongeoorloofd Een enkele keer 0
 Vaak

Eventuele toelichting:

Overige bijzonderheden

7. Leerlingresultaten

Leerlingvolgsysteem: (invullen of aanhechten)
 Indien een bepaald vakgebied niet van toepassing is op uw school, vult u niet van toepassing (n.v.t.) in.

Leergebied / onderdeel	Naam en niveau gebruikte toets	Score	Dle of niveau	Datum afname toets
Technisch lezen				
Spelling				
Begrijpend lezen				
Leeswoordenschat				
.....				

(Eind)toetsen basisonderwijs: (invullen of gegevens aanhechten)
 Indien de (eind)toetsen basisonderwijs niet van toepassing zijn op deze leerling, vult u niet van toepassing (n.v.t.) in.

Cito Taalscore	Rekenscore	Informatieverwerking	Wereldoriëntatie	Totaal

Andere testgegevens:

8. Werkhouding

Werktempo Snel Normaal Traag
 Nauwkeurigheid Groot Normaal Gering
 Concentratie Sterk Normaal Snel afgeleid

Doorzettingsvermogen m.b.t. leervakken Sterk Normaal Gering
Betrokkenheid bij de les Groot Normaal Gering

Opmerkingen:

9. Speciale begeleiding

Ontving de leerling speciale leerhulp? Nee/Ja
Zo ja: Van eigen leerkracht
 Remedial teacher
 Logopedist
 Schoolbegeleider
 Anders:

Op welke gebieden zijn er problemen?

Hoelang doen de problemen zich voor?

Wat is er aan het probleem gedaan?
.....

Wat is het resultaat?

Heeft de speciale begeleiding voldoende effect gehad? Nee Ja

Heeft het kind extra steun/ begeleiding nodig op de volgende school? Nee Ja

Zo ja, op welke wijze en op welke gebieden?

Heeft hij/zij recht op ambulante begeleiding? Nee Ja onbekend

10. Huiswerk

Is de leerling gewend huiswerk te maken? Ja/nee

Zo ja:
Huiswerkattitude Positief Neutraal Negatief
Huiswerkomstandigheden Optimaal Redelijk Slecht Onbekend

11. Eventuele toelichting op het onderwijskundig rapport

.....

Nadere informatie kan worden opgevraagd bij:

de ouder(s)/verzorger(s)/voogd(es)
 de toeleverende school

12. Bijlage(n)

Meegestuurd zijn:

1. De gegevens over de vorderingen bij de leer- en vormingsgebieden (specifiek deel onderwiskundig rapport)
2. Leerlingenrapport
3. Schriftelijk materiaal van de leerling
4. Handelingsplan(nen)
5. Opmerkingen m.b.t. de zorg van de leerling
6. Opmerkingen m.b.t. de gespecialiseerde hulp

13. Ondertekening

Datum:

Dit onderwiskundig rapport is ingevuld door:

Naam en handtekening directeur:

Hebben de ouders/verzorgers dit rapport ontvangen?

Ja

Nee

Eventuele opmerkingen:

Onderwijskundig rapport: specifiek deel

Gegevens over de vorderingen groep 1/2/3

naam leerling:

Is de lijst met beheerste begrippen bijgevoegd ja neen

9.1.b. Nederlandse taal

<i>taal- denkontwikkeling</i>	goed	ruim vold	vold	twijf
onvold				
ordenen	☐	☐	☐	☐
objectiveren	☐	☐	☐	☐
<i>mondeling taalgebruik</i>				
spreekvaardigheid	☐	☐	☐	☐
luistervaardigheid	☐	☐	☐	☐
woordenschat	☐	☐	☐	☐
<i>schriftelijk taalgebruik</i>				
visueel dictee	☐	☐	☐	☐
auditief dictee	☐	☐	☐	☐
werkhouding	<hr/>			
werktempo	<hr/>			
<i>lezen</i>	goed	ruim vold	vold	twijf
onvold				
visuele discriminatie	☐	☐	☐	☐
visuele analyse	☐	☐	☐	☐
visuele synthese	☐	☐	☐	☐
auditieve discriminatie	☐	☐	☐	☐
auditieve analyse	☐	☐	☐	☐
auditieve synthese	☐	☐	☐	☐
letterkennis	☐	☐	☐	☐
lezen 1-lettergrepige woorden	☐	☐	☐	☐

lezen 2-lettergrepen

lezen van zinnen

werkhouding

werktempo

9.4/5 Gebruik van de landstaal	goed	ruim vold	vold	twijf
onvold				
het spreken en verstaan	☐	☐	☐	☐
het lezen	☐	☐	☐	☐
het schrijven	☐	☐	☐	☐

Gegevens over de vorderingen groep 4 t/m 8

naam leerling:

9.1.b. Nederlandse taal

mondeling taalgebruik

spreekvaardigheid	☐	☐	☐	☐	☐
luistervaardigheid	☐	☐	☐	☐	☐
woordenschat	☐	☐	☐	☐	☐

schriftelijk taalgebruik

stelvaardigheid	☐	☐	☐	☐	☐
omgaan met alfabet/woordenboek	☐	☐	☐	☐	☐
begrip van grammatica	☐	☐	☐	☐	☐
beheersing spellingsregels	☐	☐	☐	☐	☐

werkhouding _____

werktempo _____

lezen

beheersing van lezen	☐	☐	☐	☐	☐
begrijpend/studerend lezen	☐	☐	☐	☐	☐
belangstelling voor het lezen	☐	☐	☐	☐	☐

werkhouding _____

werktempo _____

9.4/5 Gebruik van de landstaal

	goed	ruim vold	vold	twijf
onvold				
verstaan	☐	☐	☐	☐
spreken	☐	☐	☐	☐
lezen	☐	☐	☐	☐
schrijven	☐	☐	☐	☐

Overzicht van de gebruikte methoden (indien van toepassing)

naam leerling:

Leer en vormingsgebieden (WBO, art. 9)

	Methode	deel	pag./les
9.1.b. Nederlandse taal			
- taal			
- spelling			
- lezen			

Opmerkingen:

Thema's waaraan het kind een tijd heeft gewerkt (indien van toepassing)

gebied	Gebied	gebied
1.	1.	1.
2.	2.	2.
3.	3.	3.

4.	4.	4.
----	----	----

Opmerkingen:

AANBEVELINGEN VOOR ZORGVERBREDING (indien van toepassing)

denk b.v. aan gebruik van materialen en methoden

Dit handelingsplan is opgesteld door:

Datum:

1. Algemene gegevens leerling:

Naam leerling:		NTC-richting:	
Geboortedatum:		Betrokkenen:	
Startdatum handelingsplan:		Evaluatiedatum handelingsplan:	

2. Wat is de beginsituatie?

Op welk gebied komt het probleem voor? (Eventueel aangevuld met antwoorden op vragen als: wanneer doet het probleem zich voor en in welke situatie?)

Factoren die een rol kunnen spelen bij uitvoering van de interventie:

Positieve factoren:

Negatieve factoren:

3. Welke doelen wil je bereiken?

Doel (SMART-doelstelling formuleren)

4. Organisatie interventieperiode

Onderwijsaanbod en extra ondersteuning	Interventie gericht op	Te gebruiken materialen	Door wie?	Wanneer?

--	--	--	--	--

5.Evaluatie

Evaluatie			
Wanneer	Middel	Resultaat	Vervolg

Ondertekening:

Door ouders/verzorgers:

Datum:

Door leerkracht:

Datum: